

**PROGRAMUL DE REVITALIZARE
URBANĂ A ORAȘULUI
ȘTEFAN VODĂ
(2023 – 2027)**

„Revitalizarea o facem cu oameni și pentru oameni”

MINISTERUL
INFRASTRUCTURII ȘI
DEZVOLTĂRII REGIONALE

Agenția de
Dezvoltare Regională
Sud

Primăria orașului Ștefan Vodă

Persoana responsabilă de revitalizare urbană

Bursuc Vladimir

Telefon: +373 67597236

Email: primaria.stefan-voda@apl.gov.md

Programul de Revitalizare Urbană al orașului Ștefan Vodă a fost elaborat în baza principiilor de participare, transparență și parteneriat. Programul a fost aprobat de către Consiliul orășenesc Ștefan Vodă prin Decizia nr. 2/6 din 22 Martie 2023 „Cu privire la aprobarea Programului de Revitalizare Urbană (PRU) al orașului Ștefan Vodă”

Glosar

Comisia Consultativă – grup de cetățeni format din reprezentanți ai zonei de revitalizare, creat pentru identificarea necesităților de revitalizare din zonă și consultarea activităților programului de revitalizare.

Comitet de Coordonare – structură organizatorică în cadrul primăriei orașului, numită printr-o decizie oficială a primarului în scopul coordonării procesului de pregătire și realizare a programului de revitalizare.

Participare Publică – implicarea locuitorilor, organizațiilor neguvernamentale, agenților economici în procesul de revitalizare a zonei selectate.

Persoană Responsabilă de Revitalizarea Urbană – angajat al primăriei orașului, desemnat printr-o decizie oficială a primarului pentru a îndeplini rolul de coordonator al procesului de planificare, elaborarea programului și realizarea acestuia.

Proiect de Revitalizare – reprezintă o serie de activități și o investiție de resurse pe o perioadă determinată, menite să răspundă unei nevoi reale și să conducă la realizarea unui obiectiv precis.

Proiecte Complementare – proiecte de revitalizare care vin să completeze proiectele de bază fiind concentrate pe un spațiu mai redus și cu un impact specific unei subzone a zonelor de revitalizare.

Proiecte de Bază – proiecte de revitalizare care reprezintă activități majore implementate pe o scară mai largă și un impact sporit asupra zonei de revitalizare și a orașului în întregime planificate pentru realizarea scopului propus.

Zonă de Revitalizare – zonă care cuprinde întregul teritoriu sau o parte din zona degradată, caracterizată printr-o concentrare specifică a fenomenelor negative, pentru care, datorită importanței semnificative pentru dezvoltarea locală, se intenționează implementarea revitalizării.

Zonă Degradată – acumularea de fenomene sociale specifice, negative, care sunt adițional însoțite de probleme economice, ecologice, tehnice sau funcțional-spațiale.

Acronime

ADR – agenția de dezvoltare regională;
AIPA – agenția de intervenție și plăți pentru agricultură.
AO – asociație obștească;
AOFM – agenția ocuparea forței de muncă;
APL – administrația publică locală;
CES – cerințe educaționale speciale;
CISC – centru de informare și servicii pentru cetățeni;
CRD – centrul național de dezvoltare;
DAR – diaspora acasă reușește;
FNDRL – fondul național pentru dezvoltare regională și locală;
GAL – grup de acțiune locală;
HG – hotărârea guvernului;
IET – instituție de educație timpurie;
IFAD – fondul internațional pentru dezvoltare agricolă;
IMSP – instituție medico-sanitară publică;
IPLT – instituția publică Liceul Teoretic;
ÎM – întreprindere municipală;
MD – Moldova;
ONG – organizație non-guvernamentală;
PL – Polonia;
PPP – propunere de politică publică;
PRU – plan de revitalizare urbană;
PUG – plan urbanistic general;
PUZ – plan urbanistic zonal;
RU – revitalizare urbană;
SMART – specifice, măsurabile, accesibile, relevant, încadrate în timp;
SNDR – strategia națională de dezvoltare regională;
SRL – societatea cu răspundere limitată;
UA – Ucraina;
UNDP – programul națiunilor unite pentru dezvoltare (PNUD);
ZR – zona de revitalizare;

CUPRINS

I. Introducere	
1.1 Descrierea generală a orașului.....	6
1.2 Conceptul de Revitalizare Urbană.....	7
1.3 Legăturile programului cu documentele strategice locale și naționale.....	8
1.3.1. Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028.....	9
1.3.2. Programul Operațional Regional Sud pentru perioada 2022-2024.....	9
1.3.3. Strategia de dezvoltare comunitară a or. Ștefan Vodă pentru anii 2020-2025.....	9
1.3.4. Propunerea de politică publică în domeniile gestionării spațiilor verzi, salubrității și gestionării deșeurilor menajere solide, mobilității urbane.....	10
1.3.5. Propunerea de politică publică “Mobilitate urbană”	10
1.3.6. Propunerea de politică publică în domeniul gestionării spațiilor verzi “Ștefan Vodă – orașul celor 7 parcuri”.....	10
1.3.7. Planul Urbanistic General al orașului Ștefan Vodă.....	10
II. Determinarea zonelor degradate și a zonei de revitalizare	
2.1 Delimitarea zonelor orașului.....	11
2.2 Descrierea metodologiei de studiu.....	13
2.3 Analiza diferențelor între părțile orașului:	
2.3.1 Sfera socială.....	15
2.3.2. Sfera economică.....	19
2.3.3. Sfera de mediu.....	21
2.3.4. Sfera spațial-funcțională.....	23
2.3.5 Sfera tehnică.....	24
2.4. Identificarea zonelor degradate.....	25
2.5. Determinarea zonei de revitalizare.....	26
III. Analiza aprofundată a zonei de revitalizare	
3.1. Descrierea zonei de revitalizare urbană.....	28
3.2. Analiza situației din anumite perspective:	
3.2.1. Sfera socială.....	30
3.2.2. Sfera economică.....	31
3.2.3. Sfera de mediu.....	32
3.2.4. Sfera spațial funcțională.....	34
3.2.5 Sistemul spațiilor publice, spațiilor verzi, de agrement și sport.....	36
3.2.6. Sfera tehnică	38
IV. Viziunea și obiectivele de dezvoltare a zonei de revitalizare	40
V. Proiectele de revitalizare urbană.....	42
Proiecte de bază	
Proiecte complementare	
VI. Cadrul financiar.....	55
VII. Implementarea și managementul programului de revitalizare.....	55
VIII. Monitorizarea și evaluarea implementării programului de revitalizare.....	56
IX. Anexe.....	59

I. Introducere

1.1. Descrierea generală a orașului Ștefan Vodă

Orașul Ștefan Vodă este o localitate urbană din sud-estul Republicii Moldova, reședință a raionului cu același nume. Orașul se află într-o zonă cu potențial de dezvoltare, în nemijlocită apropiere de parcul național „Nistrul de Jos” și circa 45 km de la frontieră cu Ucraina, posturile vamale Palanca și Tudora.

Prima atestare documentară a orașului a fost remarcată pe o hartă din anul 1884 la Akkerman, astăzi Belgorod-Dnestrovsk (Cetatea Albă), Ucraina. În anul 1909 a fost întemeiată colonia germană Kizil, ce și-a așezat casele pe ambele maluri ale râulețului Gealair, care traversează orașul.

Numele inițial al localității a fost Kizil. Până la 22 mai 1990 s-a numit Suvorov (în cinstea lui Alexandr Suvorov). Denumirile mai vechi sunt Biruința, raionul Volontirovca (până la 28.12.1964) și Kizil (până la 28.12.1949).

Figura 1. Poziționarea or. Ștefan Vodă pe harta Republicii Moldova

În anul 1930 localitatea Kizil, care făcea parte din plasa Volintiri, județul Cetatea Albă, era o colonie germană cu 227 locuitori, dintre care 191 erau nemți.

În anul 1990, orașul a fost redenumit în Ștefan Vodă, conform hotărârii Sovietului Suprem al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești nr. 27-XII din 24.05.1990.

Conform datelor recensământului populației efectuat în anul 2014, populația orașului este de 7078 de oameni. În ultima perioadă se atestă o dinamică pozitivă a numărului populației, datorită migrației de la sat la oraș.

Orașul Ștefan Vodă este un oraș cu o rețea de drumuri naționale și locale dezvoltată, care leagă împreună toate așezările zonei, precum și localitățile din alte raioane ale țării prin drumul local L510, care face legătura cu drumul național R30 (Anenii Noi - Căușeni - frontieră cu Ucraina), fiind accesibil din diferite direcții.

Localitatea are o economie în ascensiune, aici fiind creată Zona Economică Liberă, iar în anul 2022 a fost efectuată prima investiție elvețiană în Republica Moldova. La moment activează un rezident, care utilizează doar 2 hectare din suprafața totală de 8,9 hectare. Astfel, orașul dispune de terenuri libere pentru investiții. În oraș activează 185 de agenți economici din diferite domenii: agricultură, comerț și prestări servicii.

Ștefan Vodă este un oraș verde, iar locuitorii își pot petrece timpul liber în cele 7 parcuri din oraș. Unul din ele este situat în centrul orașului, reprezentând cartea de vizită a orașului.

Orașul Ștefan Vodă reprezintă un centru cultural și economic din sud-estul țării, cu noi perspective de dezvoltare.

1.2. Conceptul de revitalizare urbană

Revitalizarea urbană reprezintă o abordare complexă și inovatoare a problemelor la nivel de zonă a orașului și presupune valorificarea resurselor locale prin soluții creative și promovarea identității locale. În acest sens, revitalizarea urbană are drept scop transformarea zonelor care se află într-o stare degradată din punct de vedere social, economic și de mediu în spații urbane, prielnice locuirii printr-un proces activ de participare și implicare a societății, constituind un instrument eficient de dezvoltare locală.

Conceptul de revitalizare urbană vine în schimbarea paradigmei urbane privind modul de planificare, finanțare, dezvoltare și guvernare a orașelor, bazat pe necesitățile actuale și de perspectivă, pe specificul fiecărei zone în parte a orașelor și în conformitate cu Noua Agendă Urbană, adoptată în luna octombrie 2016 în cadrul Conferinței Națiunilor Unite privind Locuirea și Dezvoltarea Urbană Durabilă (Habitat III) de la Quito, Republica Ecuador, care prevede că, revitalizarea are ca scop îmbunătățirea calității și creșterea atractivității mediului urban și a proiectării urbane în beneficiul cetățenilor, al economiei și al societății în ansamblu.

Totodată, la nivelul Uniunii Europene există câteva documente strategice în cadrul cărora sunt reflectate principiile fundamentale ale revitalizării urbane. În acest sens, menționăm Carta de la Leipzig (2007), care susține dezvoltarea urbană durabilă și accentuează abordarea integrată; Declarația de la Toledo (2010), care se concentrează asupra semnificației și principiilor realizării revitalizării urbane, precum și Agenda Urbană a Uniunii Europene (2016), care urmărește îmbunătățirea calității vieții în zonele urbane prin intermediul parteneriatelor axate pe provocările urbane.

La nivel național, a fost elaborat documentul „Linii directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova”, constituind un suport relevant pentru autoritățile publice locale și alți actori implicați în proces în vederea elaborării Programului de Revitalizare Urbană. Programul reflectă o analiză complexă a tuturor zonelor orașului prin prisma indicatorilor sociali, de mediu, economici, tehnici și spațial funcționali, ceea ce permite identificarea zonelor degradate și ulterior a zonei de revitalizare din oraș. Zona de revitalizare reprezintă teritoriul din cadrul orașului în care vor fi întreprinse măsuri de revitalizare datorită stării degradate în care se află, însă care dispune, în același timp, de resurse de importanță semnificativă pentru oraș și potențial care poate fi valorificat.

În orașul Ștefan Vodă, procesul de revitalizare urbană a demarat atunci, când autoritățile locale au stabilit revitalizarea urbană ca fiind o direcție prioritară pentru dezvoltarea locală. Programul de revitalizare urbană a fost elaborat în cadrul proiectului “Suport orașelor din Regiunea de Dezvoltare Sud privind implementarea eficientă a politicilor publice naționale în domeniul dezvoltării urbane”, finanțat din Fondul de Granturi Regionale pentru dezvoltare urbană al Solidarity Fund PL în Moldova și implementat de Agenția de Dezvoltare Regională Sud.

Programul de RU a orașului Ștefan Vodă a fost elaborat în mod participativ, în baza principiilor de transparență și dialog conform documentului „Linii Directoare” și în baza specificului local.

Procesul de elaborare a programului a fost divizat în patru etape de bază:

- Delimitarea zonelor orașului și identificarea zonelor degradate
- Analiza aprofundată a zonei de revitalizare
- Planificarea ideilor de proiecte
- Consultarea și aprobarea Programului de Revitalizare Urbană

Inițierea procesului de elaborare a PRU a demarat cu emiterea dispoziției primarului orașului Ștefan Vodă nr. 22 din 07 aprilie 2022, prin care a fost desemnată Luchian Olga, viceprimarul orașului Ștefan Vodă, persoana responsabilă de revitalizare urbană, care a îndeplinit rolul de coordonator al procesului de pregătire a programului de revitalizare.

La data de 28 septembrie 2022 prin dispoziția primarului orașului Ștefan Vodă nr. 121 din 28 septembrie 2022 a fost creat Comitetul de Coordonare în cadrul procesului de revitalizare urbană. Comitetul de coordonare, format din: primarul orașului Ștefan Vodă, Vladislav Cociu (președintele Comitetului de Coordonare), viceprimarul și persoana responsabilă de revitalizarea urbană - Luchian Olga, specialiștii din cadrul primăriei, Bursuc Vladimir, Silvia Dărănuță, Ciobanu Tatiana, Gherman Oleg, secretarul consiliului local Sîrbu Anastasia și consilierul orășenesc, Deriughin Iurie. Rolul comitetului de coordonare a fost asigurarea planificării și realizarea tuturor etapelor de elaborare a programului, în mod special colectarea și prelucrarea datelor/informațiilor necesare și realizarea analizei cantitative și calitative la etapa de delimitare a sectoarelor orașului și diagnoza zonelor degradate.

O altă structură creată în vederea elaborării PRU, este Comisia Consultativă, care a fost constituită la data de 24.10.2022 din locuitorii zonei, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ, inclusiv părinți și un reprezentant de la asociația obștească din zonă, în număr de nouă membri.

Procedura de Consultare Publică a proiectului PRU a orașului Ștefan Vodă 2023-2027 în conformitate cu HG nr. 967 din 09.08.2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional a oferit posibilitatea ca părțile interesate să contribuie la îmbunătățirea documentului prin oferirea de recomandări aferente procesului de revitalizare urbană.

Programul de revitalizare urbană a fost elaborat pentru o perioadă de cinci ani, în mod participativ și transparent, cu implicarea locuitorilor zonei și persoanelor interesate, fapt ce a contribuit ca programul să fie un document realist, bazat pe necesități concrete, iar locuitorii și cei interesați de revitalizarea zonei urbane să se identifice cu procesul și cu activitățile planificate.

PRU a fost aprobat de către Consiliul orășenesc Ștefan Vodă la data de 22 Martie 2023, prin decizia nr.2/6

Programul de revitalizare urbană al orașului Ștefan Vodă și propunerile de proiect vor fi depuse spre finanțare în așa mod, încât zona de revitalizare să atingă un nivel înalt de dezvoltare și să corespundă viziunii formulate de reprezentanții zonei.

1.3. Legăturile programului de revitalizare urbană cu documentele strategice naționale, regionale și locale

Programul de revitalizare al orașului Ștefan Vodă reprezintă un document de planificare a unor acțiuni, menite să îmbunătățească situația existentă într-o zonă în situație de criză. Totodată, PRU trebuie să fie în concordanță cu documentele strategice naționale, regionale și locale pentru a asigura o dezvoltare armonioasă și o viziune unitară asupra principalelor proiecte planificate spre implementare.

1.3.1. Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028

Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028 aprobată prin HG nr.40 din 26.01.2022, este focusată pe sprijinirea creșterii competitivității și dezvoltării durabile a fiecărei regiuni, pe ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor. PRU corespunde Obiectivului general "Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a regiunilor", prioritar pentru SNDR și se focusează pe revitalizarea economică și socială a orașelor mici în calitate de catalizatori ai dezvoltării. Implementarea PRU va contribui la realizarea priorităților statuate în SNDR, urmând să sprijine procesul de industrializare și îmbunătățire a condițiilor de trai în oraș și să creeze premise pentru revitalizarea economică și socială a zonelor rurale proxime.

1.3.2. Programul Operațional Regional Sud pentru perioada 2022-2024

Programul Operațional Regional Sud aprobat prin decizia CRD Sud nr. 01/03 din 23.03.2022, transpune la nivel regional obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională, specificând mijloacele de intervenție și prioritățile pe termen mediu în dependență de necesitățile de dezvoltare a fiecărei regiuni și a problemelor inerente la nivel regional, fiind un instrument de eficientizare a utilizării potențialului regional. În acest sens, PRU în calitate de instrument al dezvoltării urbane durabile, va contribui la atingerea obiectivelor de dezvoltare stabilite la nivelul regiunii SUD și la realizarea viziunii strategice de dezvoltare regională - sprijinirea creșterii competitivității și dezvoltării durabile a Regiunii de Dezvoltare Sud, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor.

1.3.3. Strategia de dezvoltare comunitară a orașului Ștefan Vodă pentru anii 2020-2025

Strategia de dezvoltare comunitară a orașului Ștefan Vodă pentru anii 2020-2025, aprobată prin decizia consiliului orașenesc nr. 3/12 din 12.08.2014, reprezintă principalul document de planificare strategică al orașului Ștefan Vodă, fiind elaborat în concordanță cu principiile dezvoltării durabile pentru asigurarea unui proces decizional participativ. Spațiul de acțiune al strategiei este mult mai larg, conceptul programului de revitalizare urbană referindu-se la intervenții concentrate pe zonele dezavantajate. PRU va urmări atingerea obiectivelor de dezvoltare strategică la nivelul zonei de revitalizare. Printre obiectivele și prioritățile strategiei care vor fi atinse prin implementarea programului sunt:

- susținerea și antrenarea tinerilor în activități de antreprenorial;
- dezvoltarea și diversificarea activităților socio-culturale;
- extinderea participării publice în procesul decizional;
- dezvoltarea serviciilor sociale;
- extinderea și amenajarea spațiilor verzi din comunitate,
- eficientizarea energetică a clădirilor publice,
- valorificarea potențialului și resurselor locale pentru diversificarea și crearea condițiilor optime pentru atragerea investitorilor,
- extinderea spațiilor locative,
- digitalizarea serviciilor publice etc.

1.3.4. Propunerea de politică publică în domeniile gestionării spațiilor verzi, salubrității și gestionării deșeurilor menajere solide, mobilității urbane, aprobate prin decizia consiliului orașenesc nr. 1/1 din 25.01.2021 reprezintă documente de politici sectoriale.

În baza unui proces de consultare a cetățenilor pe calea unui chestionar online la care au participat 111 de persoane (fiecare a ales 3 probleme prioritare, adică 333 priorități), precedat de un sondaj din ușă în ușă în care au participat 182 de locuitori și în baza dezbaterilor organizate în cadrul a trei grupuri de inițiativă a câte 8 persoane, a fost identificată necesitatea orașului de a avea spații verzi bine amenajate. În cadrul consultărilor oamenii au menționat că nu au unde petrece timpul liber, spațiile verzi nu sunt adaptate pentru părinții care merg la plimbare cu copiii, deținătorii de animale domestice nu au unde își plimba patruzezii. La elaborarea PRU s-a luat în calcul PPP și obiectivele acestuia, ce e bine evidențiat în O1 al PRU. Proiectele de bază cu nr.1 «Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil» și nr.6 «Valorificarea potențialului cultural prin renovarea parcului Kizil și amenajarea spațiului pentru organizarea evenimentelor culturale», vin în sprijinul realizării scopurilor PPP.

1.3.5. Propunerea de politică publică “Mobilitate urbană” analizează problemele și prevede soluțiile în vederea oferirii condițiilor confortabile și durabile pentru prezent și viitor, și anume creșterea suprafețelor asfaltate și reparate, cu reglementarea mai clară a duratei și a modalității de parcare stradală, stimularea locuitorilor orașului pentru utilizarea formelor alternative de transport urban, încurajarea ciclismului. Astfel, PRU va contribui la realizarea scopului propunerii de politică publică, care constă în ordonarea și dezvoltarea mobilității urbane în orașul Ștefan Vodă, oferind condiții confortabile și durabile pentru prezent și viitor.

1.3.6. Propunerea de politică publică în domeniul gestionării spațiilor verzi “Ștefan Vodă - orașul celor 7 parcuri” evidențiază punctele forte a orașului, care poate fi numit un muzeu la aer liber și este renumit prin spațiile verzi din oraș. În zona centrului istoric sunt mai multe parcuri cu potențial de dezvoltare, care ar putea fi amenajate și astfel vor fi îmbunătățite condițiile de trai și de odihnă ale locuitorilor orașului. Prin urmare, Programul de Revitalizare Urbană este un document de planificare strategică prin care Primăria orașului Ștefan Vodă urmărește scoaterea din situația de criză a celei mai degradate zone din oraș. În zona de revitalizare sunt amplasate șase spații verzi din cele zece spații verzi descrise în politica publică menționată și este în concordanță cu scopul PPP, prin care se urmărește valorificarea spațiilor verzi din oraș prin implementarea unui concept cu titlul „Ștefan Vodă-orașul celor 7 parcuri”.

1.3.7. Planul Urbanistic General al orașului Ștefan Vodă a fost aprobat prin decizia Consiliului local nr. 1/9 din 03.03.2015 pentru sistematizarea dezvoltării spațiale și amenajarea orașului.

Totodată, în planul urbanistic general zonele sunt împărțite în dependență de funcționalitatea zonei și anume zona administrativă, zona industrială, zona blocurilor de locuit, zona spațiilor verzi și zona sectorului individual. La elaborarea programului de revitalizare urbană delimitarea zonelor orașului s-a efectuat în concordanță cu recomandările stipulate în Ghidul și Liniile directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova elaborate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, care stabilește următoarele exigențe: zona de revitalizare nu poate fi mai mare de 20% din suprafața orașului și locuită de mai mult de 30% din populația orașului. În acest context, împărțirea zonelor în PRU nu corespunde cu PUG, deoarece în zona blocurilor de locuit din PUG locuiește 60% din populația totală a orașului, iar în zona industrială nu sunt locuitori. Astfel, în cazul împărțirii zonelor potrivit planului urbanistic general, nu va fi posibilă analiza multisectorială a orașului.

II. Determinarea zonelor degradate și a zonei de revitalizare

Pentru determinarea zonelor degradate și ulterior identificarea zonei de revitalizare, teritoriul orașului Ștefan Vodă a fost delimitat în unități de analiză (zone ale orașului). Toate zonele orașului au fost analizate din perspectiva a cinci categorii de indicatori: sociali, economici, de mediu, spațial funcțional, tehnici. Datele pentru realizarea diagnozei au fost colectate din diverse surse: Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Ștefan Vodă, Agenția privind Ocuparea Forței de Muncă, Inspectoratul de Poliție, Centrul medicilor de familie Ștefan Vodă, Biblioteca Publică Orășenească, precum și de la specialiștii în domeniu din cadrul primăriei orașului (specialistul în reglementarea regimului funciar, specialistul percepere fiscală, arhitectul, specialistul relații cu publicul).

Colectarea și prelucrarea datelor la nivel de zone ale orașului a fost o provocare pentru comitetul de coordonare a PRU, întrucât majoritatea datelor se regăsesc doar la nivel de oraș.

Ca urmare a diagnozei realizate în baza indicatorilor colectați, comitetul de coordonare, în comun cu facilitatorii de la ADR Sud și Solidarity Fund PL au efectuat vizite în teritoriu, în perioada septembrie-octombrie 2022, având drept scop identificarea situației reale în zonele orașului în comparație cu rezultatele diagnozei realizate.

În rezultat, datorită acestui exercițiu complex, a fost posibilă identificarea zonelor degradate și determinarea zonei de revitalizare.

2.1. Delimitarea zonală a orașului Ștefan Vodă

În scopul delimitării orașului în unități urbane, a fost analizată varianta de împărțire conform Planului Urbanistic General al orașului care a fost efectuată după principiul funcționalității în unsprezece zone, și anume:

- zona obiectelor de utilitate publică și alte funcțiuni complementare
- zona de instituții, servicii și activități aferente zonelor de locuit
- zona rezidențială multietajată și terenuri pentru dezvoltare
- zona unităților economice (industriale sau agricole) și terenuri de rezervă
- zona verde cu rol general
- zona verde cu rol de protecție sanitară
- zona verde cu rol de agrement și dotări sportive
- zona de gospodărie comunală
- zona căi de comunicație rutieră și construcții aferente
- zona suprafețe acvatice.

Astfel, ținând cont de reglementările din Liniile Directoare, conform cărora unitatea urbană este o parte a orașului relativ uniformă din punct de vedere al funcționalității și structurii spațiale, iar unitățile urbane se compară între ele din perspectiva existenței diferitelor fenomene de criză, comitetul de coordonare în cadrul ședinței din data de 05 octombrie 2022, a luat decizia de delimitat zonele urbane conform criteriului istoric, din perspectiva construirii și dezvoltării orașului, zonele evidențiate fiind percepute de locuitori ca unități urbane distincte, precum și ținând cont de asigurarea comparabilității acestora, suprafața și numărul populației fiind relativ similare.

Prin urmare, orașul Ștefan Vodă a fost delimitat în cinci zone urbane, după cum se poate vedea și în figura nr. 2:

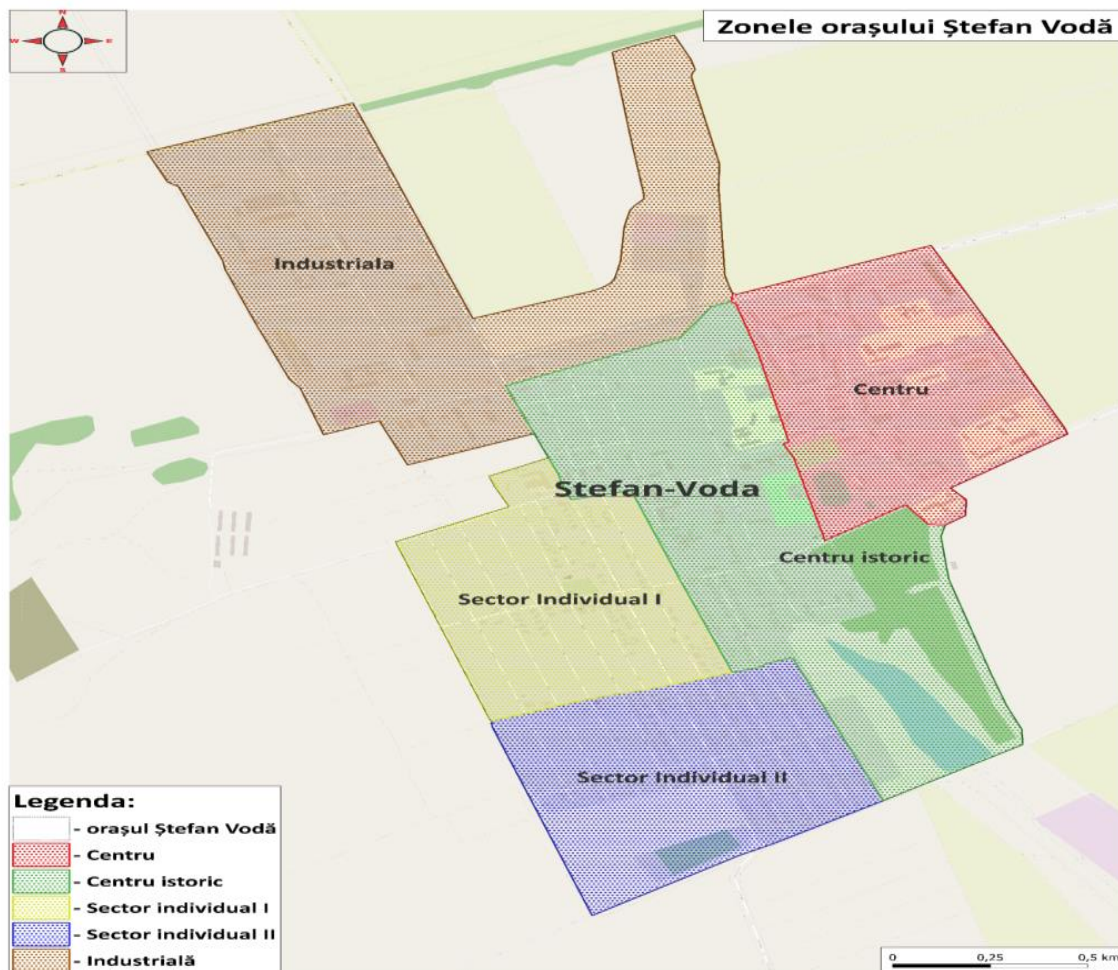

Figura nr.2 : Delimitarea zonelor urbane

Nr .	Denumirea zonei	Numărul de locuitori	%	Suprafața, ha	%
1.	Centru	4556	58,51	61,23	15,8
2.	Centrul Istoric	838	10,76	113,05	29,2
3.	Sector Individual nr. 1	1117	14,34	51,08	13,2
4.	Sector Individual nr. 2	1270	16,31	62,22	16,1
5.	Sector Industrial	6	0,08	99,83	25,7
Total Oraș		7787	100	387,41	100

Tabel 1. Suprafața și numărul populației sectoarelor orașului

Sectorul Centru reprezintă cea mai dezvoltată și funcțională zonă, deoarece aici sunt concentrate instituțiile de interes public, majoritatea agenților economici (în special prestatorii de servicii și comerțanții), instituțiile culturale și de educație (Casa de Cultură, Școala de Arte „Maria Bieșu”, Școala Primară „Grigore Vieru”, Biblioteca Publică Orășenească,), cât și zone de agrement (Parcul Orășenesc, Stadionul central, terenuri de joacă pentru copii, cafenele). În același timp, Centrul reprezintă zona cu cea mai mare pondere a populației, care în mare parte locuiește la bloc. Printre ospitalitățile zonei urbane se află Parcul orășenesc, care este o carte de vizită a întregului oraș, prin frumusețea și unicitatea sa.

Centrul Istoric este una dintre cele mai vechi zone, fiind nucleul care a stat la baza formării localității și este traversat de râul Gealair, care a favorizat crearea orașului de către o colonie germană și inițial avea denumirea Kizil. Sectorul se caracterizează ca o zonă locativă, care cuprinde un bloc locativ și case individuale de locuit care au o vechime mai mare comparativ cu construcțiile edificate în celelalte zone ale orașului. În zona centrului istoric sunt amplasate clădirea administrativă a primăriei orașului, unica piață din oraș și instituțiile de învățământ. Este o zonă a contrastelor, deoarece pe deoparte, în acest sector activează un număr impunător de agenți economici, iar, pe de altă parte, în această zonă sunt înregistrați cei mai mulți șomeri și beneficiari de asistență socială. În pofida faptului că zona dispune de zone verzi, râuleț și lac, locuitorii nu au unde petrece timpul liber, deoarece zonele menționate nu sunt amenajate.

Sectorul Individual nr. 1 este cea mai nouă zonă a orașului, primele loturi pentru construcții de case s-au eliberat în anul 1994 și în același an au început construcțiile. Această zonă încă se află într-un proces continuu de dezvoltare și modernizare, caracterizat de construcția caselor rezidențiale la sol. În acest sector atestăm și edificiile unei foste fabrici de producere a alcoolului etilic. Prin această zonă se asigură accesul către poligonul de deșeuri.

Sectorul Individual nr. 2 reprezintă un sector al orașului relativ nou, ce a luat început în anul 1982, format numai din case la sol. Sectorul este caracterizat prin prezența terenurilor destinate agriculturii, cât și a terenurilor libere pentru construirea caselor. Aici activează doi agenți economici din domeniul comerțului. La periferia acestei zone se află cimitirul orășenesc.

Sectorul Industrial este sectorul, unde a fost concentrată activitatea economică a orașului. La moment, în acest sector își desfășoară activitatea 39 de agenți economici, ÎM DP “Apă-Canal”, Serviciul Fiscal de Stat Ștefan Vodă, Serviciul Situații Excepționale, S.A. “Premier Energy”, S.A. “Ștefan Vodă Gaz”, Zona Economică Liberă Bălți (subzona Ștefan Vodă), autogara centrală, un parc de autobuze și 3 clinici veterinare. Totodată, din considerentul, că zona industrială nu este locuibilă și nu poate fi supusă comparării prin prisma problemelor sociale, iar revitalizarea urbană este axată pe oameni și comunitățile locale, s-a decis de a exclude această zonă pentru colectarea datelor cantitative și analiza comparativă.

2.2. Descrierea metodologiei de studiu

După stabilirea delimitării orașului, cele patru zone au fost analizate în baza a cinci categorii de indicatori: sociali, economici, spațial funcționali, de mediu și tehnici. Datele au fost colectate din sursele disponibile, unii indicatori fiind oferți doar la nivel de oraș. Totuși, s-a urmărit colectarea datelor cantitative pentru fiecare zonă în parte, pentru a putea stabili care zonă are o concentrare mai mare a fenomenelor negative.

La solicitarea responsabilului de revitalizare urbană, au fost oferite date din următoarele surse: Agenția pentru ocuparea forței de muncă Ștefan Vodă, IMSP Centrul de sănătate Ștefan Vodă, Î.M. „Apă-Canal Ștefan Vodă”, Biblioteca publică orășenească, Direcția asistență socială și protecția familiei Ștefan Vodă.

Totodată, un aport semnificativ la colectarea indicatorilor au avut și specialiștii din cadrul primăriei: specialistul în domeniul antreprenorialului și percepere fiscală, arhitector, specialistul în reglementarea proprietății funciare, specialistul în relații cu publicul și specialistul în planificare.

Este necesar de menționat că indicatorii analizați sunt de două tipuri: indicatori regresivi și indicatori progresivi. Atunci când valoarea mare a indicatorului este asociată cu un fenomen negativ, indicatorul este regresiv, și invers, dacă valoarea mare a indicatorului indică un fenomen pozitiv, acesta este progresiv. Prin urmare, orice categorie de indicatori a fost analizată individual și în raport cu consecințele care le generează.

În total a fost realizată o analiză a 13 indicatori din domeniul social, economic, de mediu și tehnici.

Înainte de a prezenta analiza indicatorilor pe fiecare domeniu, considerăm necesar de a prezenta valorile indicatorilor pe fiecare domeniu la nivelul orașului Ștefan Vodă în anul 2021 și rata per 100 locuitori. (Tabelul nr. 2)

Nr.	Domeniul	Indicator	Progresiv (P) sau Regresiv(R)	Valoarea la nivelul orașului	Rata per 100 locuitori
1.	Social	Numărul de șomeri, înregistrați la Agenția privind Ocuparea Forței de Muncă	R	112	1,4
2.	Social	Numărul de persoane vulnerabile	R	92	1,2
3.	Social	Numărul persoanelor cu necesități speciale	R	21	0,3
4.	Social	Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială	R	1402	18,0
5.	Social	Numărul de nou născuți	P	69	0,9
6.	Social	Numărul persoanelor decedate	R	56	0,7
7.	Social	Numărul contravențiilor	R	682	11,4
8.	Social	Numărul de utilizatori activi biblioteca	P	496	6,37
9.	Economic	Agenți economici care dețin autorizație de funcționare	P	185	2,4
10.	Mediu	Numărul de beneficiari a serviciilor de evacuare a deșeurilor	P	2373	30,5
11.	Tehnic Sursa: IM Apă Canal Ștefan Vodă	Numărul de gospodării conectate la sistemul de canalizare	P	2191	28,1
12.	Tehnic Sursa: IM Apă Canal Ștefan Vodă	Numărul de gospodării racordate la rețeaua de apă	P	3292	42,3
13.	Tehnic Sursa: Serviciul amenajare	Lungimea drumurilor asfaltate în km	P	21	0,3

Tabel 2. Valorile indicatorilor pe fiecare domeniu la nivelul orașului Ștefan Vodă

2.3. Analiza diferențelor între zonele orașului

2.3.1. Sfera socială

Indicatorii sociali au o pondere semnificativă în procesul de determinare a zonelor degradate, atât timp cât schimbarea începe de la oameni și se realizează tot pentru oameni. Creșterea nivelului de trai, ameliorarea condițiilor de viață și îmbunătățirea calității vieții sunt elemente esențiale pentru o societate puternică și armonioasă. Prin urmare, o atenție sporită în procesul de realizare a programului de revitalizare urbană, s-a acordat anume indicatorilor sociali. Cu toate că în procesul de colectare a indicatorilor sociali au fost elucidați mai mulți indicatori, nu toți au fost incluși în analiză, fie din motiv că unii dintre aceștia nu au putut fi divizați pe străzi, fie că nu aveau relevanță în diferențierea zonelor. Ca rezultat, din sfera socială au fost analizați următorii indicatori:

- Numărul de șomeri, care indică lipsa locurilor de muncă;
- Numărul de persoane social-vulnerabile, care indică asupra nivelului de sărăcie în zonă;
- Numărul de persoane cu necesități speciale;
- Numărul persoanelor care beneficiază de ajutor social;
- Numărul de decese
- Numărul de nou născuți;
- Numărul contravențiilor;
- Numărul de utilizatori activi ai bibliotecii

Denumirea zonei	Progresiv / Regresiv	numărul șomerilor la 100 locuitori	numărul persoanelor social vulnerabile / 100 locuitori	numărul persoanelor cu necesități speciale / 100 locuitori	beneficiari de ajutor social / 100 locuitori	numărul persoanelor decedate / 100 locuitori	numărul de nou născuți / 100 locuitori	numărul contravențiilor / 100 locuitori	numărul de utilizatori activi ai bibliotecii / 100 locuitori
Oraș	R	1,4	1,2	0,3	18	0,7	0,9	11,4	6,37
Centru	R	0,5	0,7	0,1	7,5	0,6	1,1	7,42	6,80
Centru istoric	R	6,7	3,2	0,6	40,2	1,2	0,1	16,95	9,83
Sectorul Individual I	R	1,6	1,8	0,4	29,2	0,5	0,8	8,59	4,2
Sectorul Individual II	R	1,2	0,9	0,6	23,3	1,0	0,6	8,35	4,7

Tabelul 3. Indicatorii sociali în orașul Ștefan Vodă, pe zone, Sursa: conform datelor furnizate de specialiștii APL și Instituții publice

Acești indicatori sociali fac parte din categoria indicatorilor regresivi, care presupune, că numărul mare de persoane ce se include în această categorie reprezintă un fenomen negativ.

Urmare a identificării ratelor indicatorilor sociali de bază la nivelul fiecărei zone, a fost elaborat tabelul nr.3, care prin intermediul diferențelor de culoare (roșie indicatorul care prezintă situația de gravitate mare, cu oranj - gravitate medie, cu galben - gravitate redusă, verde - situația mai bună decât media pe oraș), va reprezenta rata per 100 de locuitori pentru fiecare indicator la nivelul fiecărei zone, cât și rata per 100 de locuitori la nivel de oraș, ceea ce reprezintă rata medie.

După cum se observă în figura nr.3 și tabelul nr.3, cele mai mari valori a fenomenelor sociale negative se înregistrează în zona centrului istoric. Acest lucru este condiționat într-o mare măsură de faptul, că această zonă este cea mai veche din oraș, cu multe case în stare deplorabilă și spații publice neamenajate. Ca rezultat populația tânără nouă nu este interesată să locuiască în așa condiții de trai.

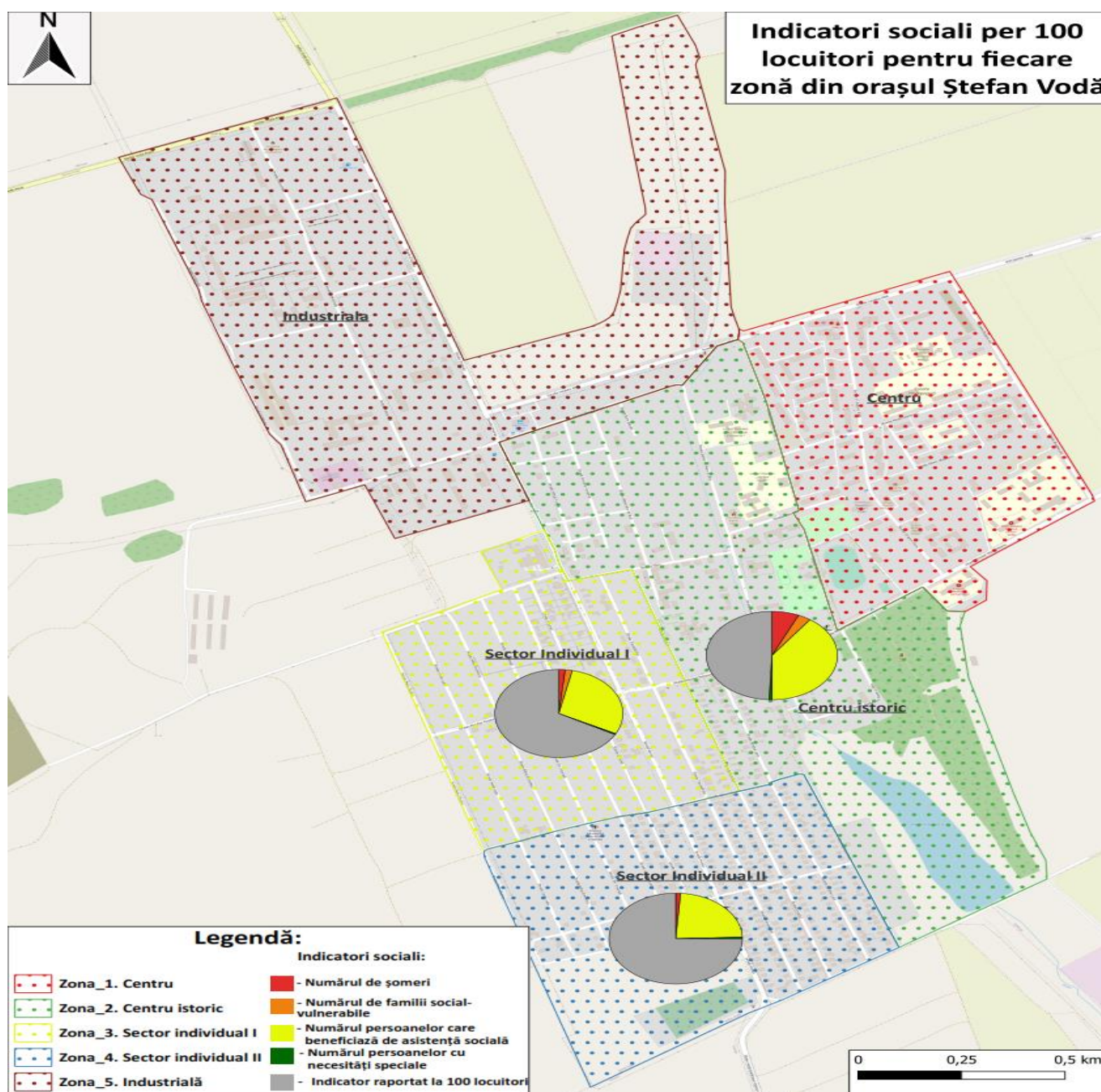

Figura nr. 3: Intensitatea indicatorilor sociali pe zone

În continuare vom efectua analiza fiecărui indicator social colectat, pentru a identifica zona urbană unde se atestă cele mai multe fenomene negative și cauzele apariției acestora.

a. Indicatorul social - numărul de șomeri

Șomajul reprezintă un fenomen negativ, ce provoacă consecințe grave asupra dezvoltării economice a statului. Șomerii sunt locuitorii care sunt apti de muncă, dar nu sunt încadrați în câmpul muncii. Astfel, în rezultatul analizei cea mai înaltă valoare a acestui indicator se înregistrează în zona Centrul istoric și Sectorul individual 1, iar în zona centrului istoric această valoare depășește de circa patru ori media pe oraș, fiind vizibil cea mai degradată zonă din punctul de vedere al numărului de șomeri.

b. Indicatorul social - numărul de persoane social-vulnerabile

O atenție sporită din partea autorităților locale se acordă familiilor social-vulnerabile, din care fac parte familiile aflate în situații de risc și se caracterizează prin vulnerabilitate economică și socială, astfel simțind necesitatea stringentă de a fi susținuți pentru a-și îndeplini nevoile cotidiene. La acest indicator, la fel avem valori maxime în cele două zone - Centrul Istoric urmat de Sectorul Individual I. Valoarea mare a acestui indicator în zona centrul istoric este condiționată într-o mare măsură de faptul că această zonă este cea mai veche din oraș, cu multe case de locuit în stare deplorabilă și este traversată de râulețul Gealair care are un aspect neîngrijit. În rezultat, populația nu este interesată să locuiască în așa condiții de trai.

c. Indicator social - numărul de persoane cu necesități speciale

Un indicator relevant pentru determinarea fenomenelor negative dintr-o zonă reprezintă și numărul persoanelor cu nevoi speciale, deoarece din cauza dizabilităților acestora este necesar ca autoritățile publice să creeze condiții prielnice pentru a asigura participarea acestor persoane în toate domeniile cotidianului, cât și contracararea tuturor formelor de discriminare la adresa grupului respectiv.

Zonele cu cel mai mare număr de persoane cu nevoi speciale sunt: Centrul istoric și Sectorul individual II, ceea ce denotă faptul că în aceste zone este necesar de focusat activitățile comune ale autorităților publice și a societății civile pentru asigurarea incluziunii sociale a persoanelor.

d. Indicatorul social- numărul de persoane care beneficiază de ajutor social

Un alt indicator care denotă sărăcia și incapacitatea de a satisface necesitățile vitale ale unei familii este indicatorul privind numărul persoanelor care apelează la instrumentul de ajutor social care este o soluție pentru familiile sărace să aibă acces stabil la drepturile de bază (hrană, educație, sănătate). Prin urmare, în scopul eradicării sărăciei urmează a fi elaborate politici de generare a locurilor de muncă, diversificarea veniturilor și stimularea afacerilor mici.

Acest indicator este unul regresiv, iar cele mai înalte valori ale acestuia sunt înregistrate în zona Centrului istoric, urmată de Sectorul individual nr. I.

Aceleași două zone - Centrul Istoric și Zona Individuală nr. 1- înregistrează valori mari ale indicatorului “numărul de persoane care beneficiază de ajutor social”.

e. Indicator social - numărul persoanelor decedate în coraport cu

f. persoanele nou născute

Fenomenul sărăciei care a determinat migrația populației tinere este în strânsă legătură cu îmbătrânirea populației. Procesul sporit de îmbătrânire se explică prin numărul mare al persoanelor

decedate. Astfel, cele mai multe decese se înregistrează în zonele - Centrul istoric, urmat de Sectorul individual II. Conform datelor prezentate de Centrul Medicilor de Familie Ștefan Vodă, cele mai frecvente cauze de deces în Ștefan Vodă sunt bolile cardiovasculare, cancer, bolile sistemului gastrointestinal.

Totodată conform ratei numărului de decese în coraport cu numărul de nașteri cea mai înaltă valoare negativă s-a evidențiat în sectorul individual nr. I (vezi figura nr. 5). Acest indicator denotă faptul că cea mai înaltă valoare determină fenomenul negativ privind îmbătrânirea populației.

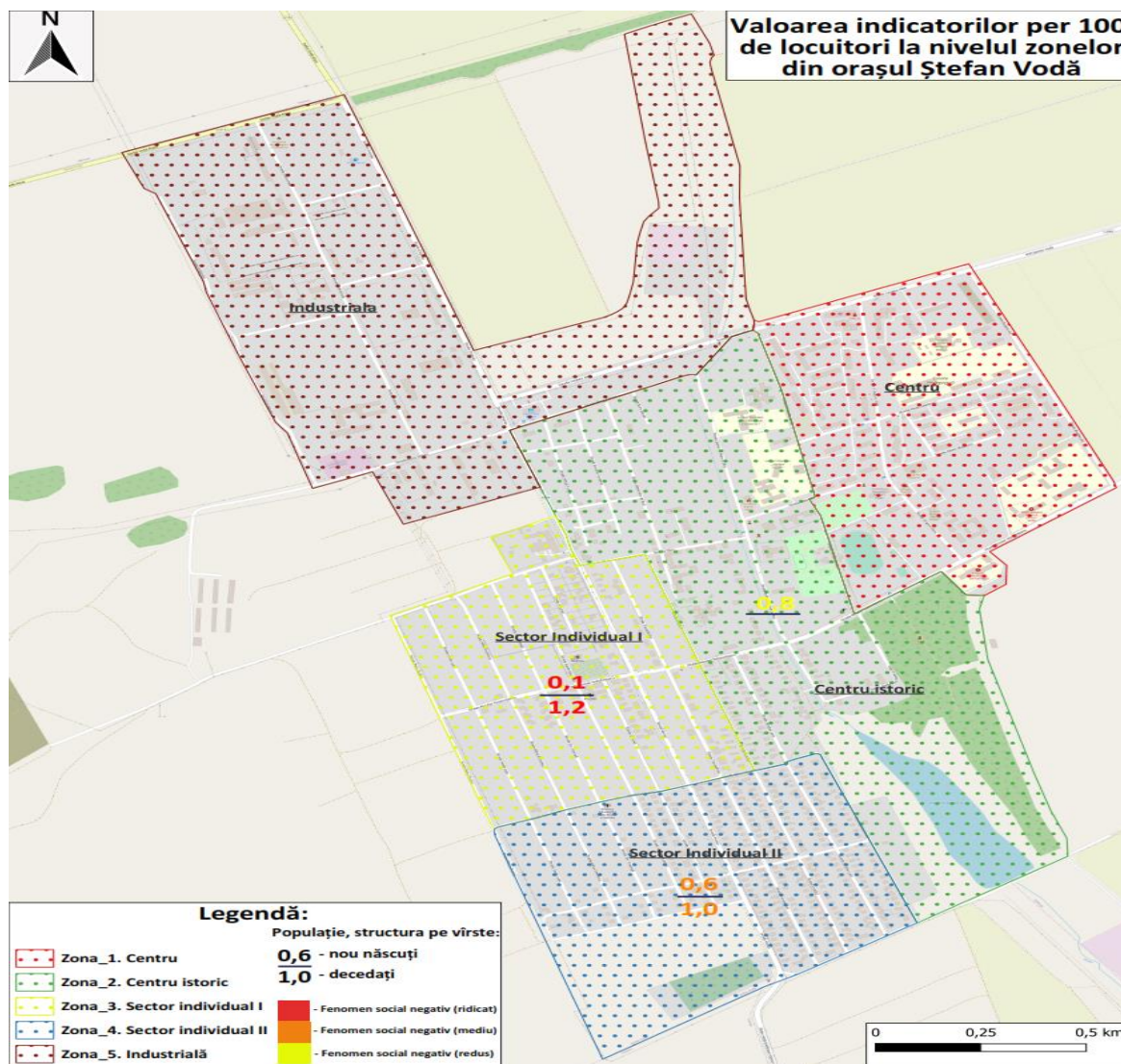

Figura nr. 4: Populație, structura pe vârste

g. Indicator social – numărul contravențiilor

În anul de referință 2021 în orașul Ștefan Vodă au fost depistate și documentate 682 contravenții conform Codului administrativ al Republicii Moldova. Indicele mediu pe oraș raportat la 100 locuitori fiind 11,4, iar indicele cel mai alarmant îl atestăm în zona Centru Istoric – 16,95 per 100 locuitori. Acest fenomen negativ încă o dată ne scoate în evidență sărăcia, vulnerabilitatea și degradarea socială a locuitorilor din zona respectivă. Dar, totuși, în ultimii ani se atestă o scădere ușoară a numărului de contravenții, datorită diverselor activități îndreptate la menținerea ordinii publice și combaterea fenomenului infracțional. Celelalte zone ale orașului denotă un indice cu mult mai pozitiv în comparație cu zona centrului istoric.

h. Indicator social - numărul de utilizatori activi ai bibliotecii

Analizând numărul utilizatorilor activi ai bibliotecii, constatăm, că Zona Centru Istoric are un indice mai înalt de cititori raportat la 100 locuitori (9,43), depășind chiar și indicele total pe oraș (6,37). Acest lucru se explică prin faptul, că în zonă dată locuiesc un număr mare de persoane cu necesități speciale, care beneficiază de deservirea la domiciliu a bibliotecii orașenești. De asemenea, elevii care provin din familii cu venituri joase din această zonă, acasă nu au surse adăugătoare de informație, fiind încurajați să apeleze la serviciile bibliotecii, unde pot studia din cărți, enciclopedii, dar și folosi calculatorul, accesând internetul. Lucrătorii bibliotecii publice lucrează mult pentru atragerea întregii populații a orașului prin diverse activități sociale, culturale, organizând diverse cenecluri, lecturi și cursuri de dezvoltare.

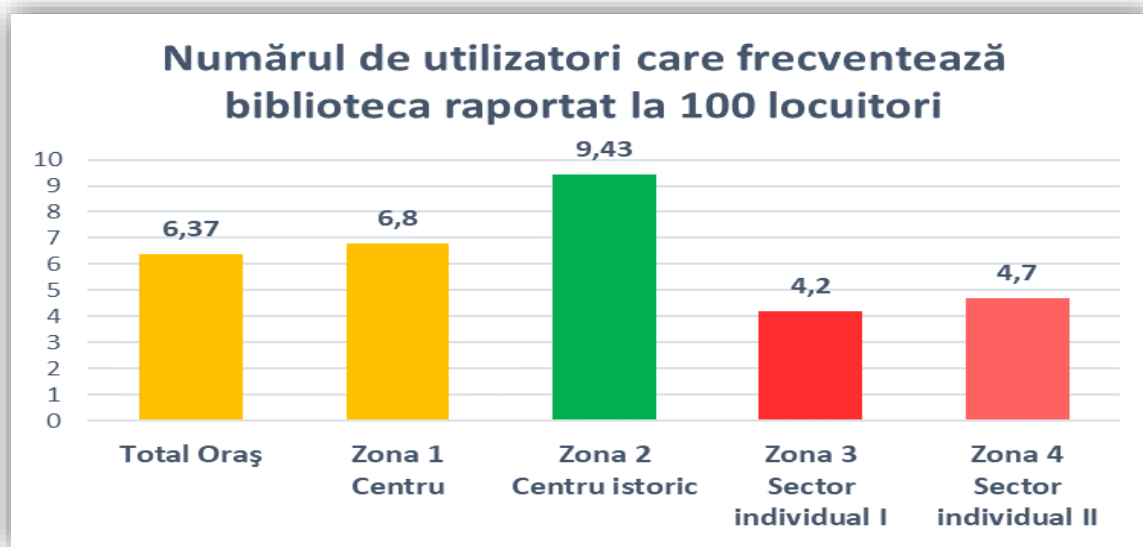

Figura nr.5: Nr. de utilizatori ai bibliotecii

În urma totalizării analizei indicatorilor sociali putem evidenția 2 sectoare locative care înregistrează cel mai mare punctaj și concentrează mai multe fenomene sociale negative. Sectorul Centru Istoric este cel mai afectat de fenomenele sociale negative, înregistrând valorile maxime la cei 5 indicatori colectați, iar sectorul Individual I la 3 din 5 indicatori înregistrează fenomene negative care depășesc media pe oraș.

2.3.2. Sfera economică

Pe parcursul ultimilor doi ani se atestă o creștere a numărului de agenți economici în oraș. Un rol important în impulsivarea inițierii afacerilor constituie faptul, că orașul dispune de Incubator de Afaceri, fiind amplasat în sectorul centru, oferă oportunități de instruire și condiții avantajoase pentru chiria spațiului necesar desfășurării activității economice. Mai mult, în anul 2022 Incubatorul de Afaceri din Ștefan Vodă a fost desemnat cel mai bun Incubator de Afaceri din Republica Moldova.

Un alt factor care a contribuit la deschiderea de noi afaceri sunt programele de granturi acordate de către instituțiile statului și alți finanțatori externi. La fel, în scopul dezvoltării economice și consolidarea parteneriatelor cu comunitățile din proximitatea orașului a fost creat Grupul de Acțiune Locală “Drumul Kizilului”, care include orașul Ștefan Vodă și localitățile Volintiri, Ștefănești, Slobozia, Alava, Copceac și Marianca de Jos, agenți economici și reprezentanți ai sectorului civic, care atrag fonduri pentru dezvoltarea economică a localităților din cadrul GAL “Drumul Kizilului”.

O altă premisă pentru dezvoltarea economică a orașului este inițierea activității primului rezident în Zona Economică Liberă Bălți, subzona Ștefan Vodă, zona industrială, o companie elvețiană care a construit o fabrică de prelucrare și procesare a fructelor și legumelor. Atragerea investitorilor străini și crearea locurilor de muncă, dar și oferirea posibilității pentru agricultorii din regiune de a-și realiza marfa, va contribui la dezvoltarea economică a orașului și a regiunii. În oraș activează și întreprinderea SRL “Uniqa Wall Systems” care construiesc și livrează case modulare în toată Europa.

În acest context, din prisma indicatorilor economici, relevanță maximă pentru determinarea zonelor degradate, o are numărul de agenți economici care activează în cele 5 zone urbane ale orașului. Totuși, din motivul că zona industrială nu este locuibilă, a fost exclusă din analiza comparativă a zonelor urbane.

Acest indicator este unul progresiv, deoarece un coeficient mare atestă prezența unui fenomen pozitiv. Astfel, cu cât numărul de agenți economici dintr-o zonă este mai mare, cu atât zona are un potențial mai mare, oferă mai multe oportunități de angajare și determină creșterea nivelului de venituri și viceversa, un număr mic de agenți economici relevă faptul că zona nu este atractivă pentru realizarea activităților economice. Astfel, pentru identificarea sectoarelor în care se înregistrează fenomene economice negative, a fost analizat numărul antreprenorilor pe zone, conform figurii nr.7

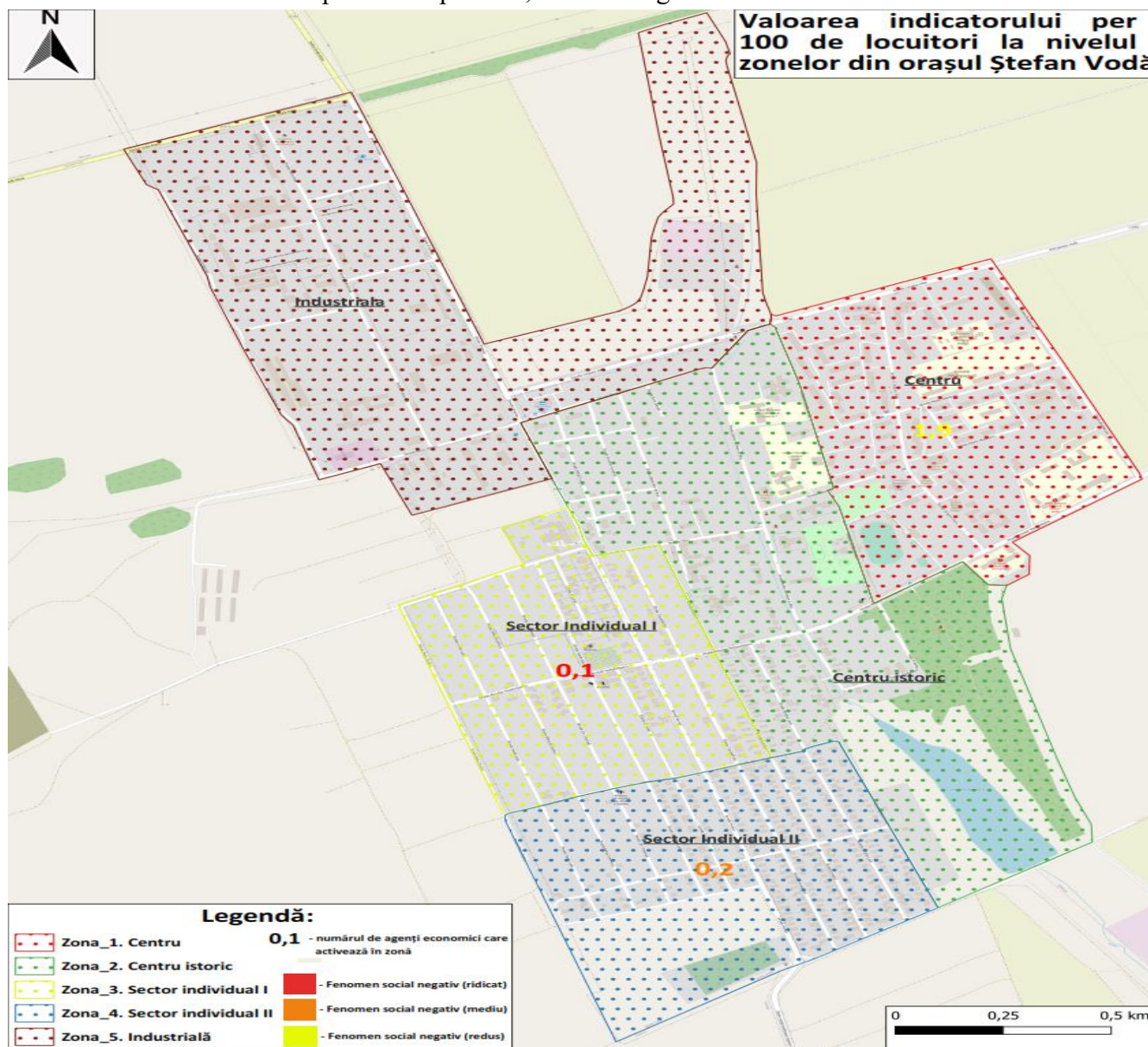

Figura nr. 6: Numărul agenților economici pe zone, Sursa: Specialistul în domeniul antreprenorialului și percepere fiscală

Astfel, la moment în oraș activează circa 185 de agenți economici, majoritatea în domeniul comerțului (comerț cu produse alimentare, articole vestimentare, comerț cu materiale de construcții și altele) și prestări servicii (servicii de înfrumusețare, de transport, alimentare, servicii de traducere etc.). Majoritatea întreprinderilor comerciale sunt deschise de antreprenorii locali.

Cele mai multe afaceri, peste 58 % din numărul total, sunt înregistrate în centrul orașului, deoarece în această zonă sunt situate clădirile serviciilor publice desconcentrate și fluxul de oameni este mai mare comparativ cu alte zone ale orașului, fapt ce a condiționat inițierea afacerilor în această zonă.

În zona Centrului istoric este amplasată unica piața agroalimentară din oraș și respectiv activitatea agenților economici este preponderent din domeniul comerțului. Cea mai înaltă valoare a indicatorului raportat la 100 de locuitori este înregistrată în zona istorică și constituie 6,9 depășind media pe oraș de 2,4.

Astfel, sub aspectul numărului de agenți economici, cele mai degradate zone sunt Sectorul individual I urmat de Sectorul individual II. În aceste zone urbane, ratele indicatorilor sunt cu mult sub media pe oraș. Acest lucru se datorează în special faptului, că aceste zone sunt cartiere locative și dispun doar de magazine alimentare mici.

2.3.3. Sfera de mediu

Ritmul rapid al schimbărilor climatice reprezintă una dintre marile amenințări cu care se confruntă societatea și constituie una dintre cele mai mari probleme de mediu, având consecințe negative asupra sănătății locuitorilor, deci și asupra calității vieții cetățenilor, în general. Analiza sferei de mediu în orașul Ștefan Vodă a fost relativ dificil de realizat, datorită lipsei datelor necesare. Totuși vizitele de observare în teren au evidențiat care sunt cele mai acute probleme.

Principalele **focare de poluare a mediului** se situează în sectorul individual I. În sectorul individual I la distanță de circa 900 m de sectorul locativ, este situată groapa de gunoi, care nu este îngădită, nu dispune de canale de scurgere a lavigatului, constituind o sursă de infectare a solului și a apelor subterane. De asemenea, sectoarele individuale I și II, dar și o mare parte din sectorul centrul istoric nu sunt conectate la rețeaua de canalizare și la fel poluează mediul, influențând negativ asupra stării de sănătate ai locuitorilor.

Din perspectiva **conectării la rețeaua de canalizare**, proiectul cu privire la modernizarea stației de epurare și extinderea sistemului de canalizare a fost inclus în programul operațional regional Sud pentru perioada 2022-2024 și este în căutare de finanțare.

Un alt indicator analizat este **suprafața spațiilor verzi** pe teritoriul orașului. La moment primăria este în proces de delimitare și înregistrare a zonelor verzi urbane. Suprafața totală a zonelor verzi fiind de peste 47,13 ha, ceea ce reprezintă 18,96 % din suprafața intravilanului orașului. Astfel, orașul Ștefan Vodă este considerat ca unul din cele mai verzi orașe din țară. La moment, se implementează proiectul finanțat de IFAD cu privire la plantarea arborilor pe o suprafață de 10 ha în apropiere de gunoiștea orășenească, situată în apropiere de zona sector individual I. Plantarea arborilor va contribui la îmbunătățirea condițiilor naturale de mediu.

O altă problemă de mediu rezidă în aspectul neîngrijit al râului Gealair, care traversează zona centrului istoric și de unde își are originea orașul. Râul Gealair necesită o atenție sporită. În primul rând, populația trebuie să conștientizeze importanța și valoarea râului și să întreprindă constant măsuri de

curățare a deșeurilor de pe lunca sa. În acest sens, autoritățile publice locale trebuie să fie mai dure și să promoveze mai intens protecția acestei surse de apă.

Prin prisma numărului de beneficiari a serviciilor de evacuare a deșeurilor, care este un indicator progresiv, cea mai înaltă valoare a acestuia raportată la 100 de locuitori, este înregistrată în zona centrului istoric, urmată de zona centru. Prin urmare acest indicator denotă gradul de responsabilitate a locuitorilor privind mediul înconjurător. Serviciul de evacuare a deșeurilor în oraș este prestat de către Î.M. “Apă Canal Ștefan Vodă”, iar numărul de contracte semnate cu prestatorul de servicii acoperă doar aproximativ 70% din numărul total al gospodăriilor din oraș. Astfel, sectorul individual II înregistrează cea mai mică rată de contractare a serviciilor de evacuare a deșeurilor fiind urmat de sectorul individual I.

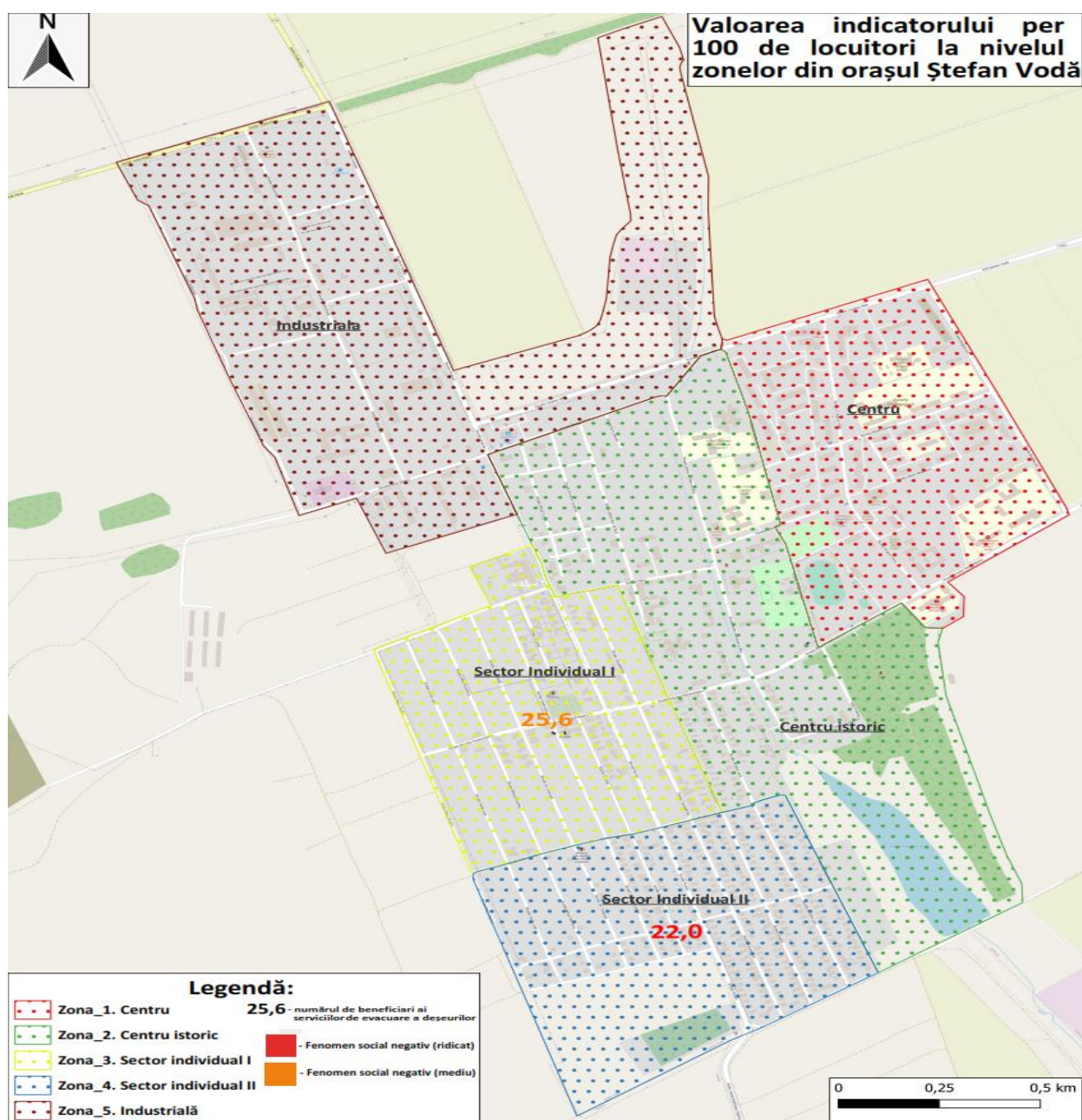

Figura nr.7: Numărul beneficiarilor ai serviciului de evacuare a deșeurilor pe zone

În acest sens, autoritatea publică locală în comun cu societatea civilă a elaborat politica publică în domeniul salubrității și gestionării deșeurilor menajere solide, care prevede soluții privind managementul integrat a deșeurilor. Totodată, în vederea sensibilizării comunității locale sunt binevenite campaniile de informare privind colectarea deșeurilor.

2.3.4 Sfera spațial-funcțională

Orașul Ștefan Vodă este un oraș mic, având câte un singur prestator de servicii medicale, de securitate și alte servicii publice, care sunt situate în zona centru a orașului, în corespundere cu Planul Urbanistic General. De asemenea, majoritatea instituțiilor de comerț și alimentație publică se află în zona centru și în preajma pieței agro-alimentare situată în sectorul centru istoric.

În cadrul analizei spațial-funcționale au fost analizați prestatorii de servicii educaționale, socio-culturale și medicale din oraș, și anume școlile, grădinițele, facilitățile sportive ș.a..

Astfel, orașul Ștefan Vodă dispune de două grădinițe amplasate în zonele centru și centrul istoric cu capacitatea de 149 de locuri și respectiv 320 de locuri, și care deservește locuitorii din toate sectoarele orașului. În sectorul centrului istoric este situată clădirea primăriei orașului, Liceul Teoretic “Ștefan Vodă”, Gimnaziul rus “Dimitrie Cantemir”, iar în zona centru Școala Primară “Grigore Vieru” și Școala Profesională Ștefan Vodă. Toate instituțiile de învățământ sunt dotate cu terenuri sportive, care necesită lucrări de renovare. În zona Centru sunt amplasate și Spitalul raional Ștefan Vodă, Centrul de Sănătate Ștefan Vodă, precum și instituțiile socio-culturale: Casa de cultură, Biblioteca orașenească, Centrul pentru Tineret, precum și Școala de Arte Maria Bieșu.

Figura nr. 8: Amplasarea instituțiilor socio-culturale pe zone

În rezultat constatăm că zonele individuale nr. 1 și nr. 2 nu dispun de serviciile publice educaționale, culturale și medicale, dar luând în considerare faptul că Ștefan Vodă este un oraș mic,

locuitorii oraşului au acces la serviciile publice, precum și faptul că zonele menționate sunt cartiere locative cu case rezidențiale, acest indicator nu relevă o situație de criză.

La categoria spațial-funcțională au fost analizați următorii indicatori - numărul de instituții educaționale, facilități sportive, instituții medicale. Din considerentul că gradul de ocupare în instituțiile de educație timpurie, numărul altor facilități existente în orașul Ștefan Vodă, cum ar fi instituții sportive, culturale, de securitate, instituții medico-sanitare sau zone de recreere nu prezintă relevanță la analiza zonelor. Toate instituțiile menționate deservesc populația din toate cele patru zone și se află cu preponderență în zona Centru.

De asemenea, majoritatea instituțiilor de comerț și alimentație publică sunt situate în centrul orașului conform Planului Urbanistic General. În cadrul analizei spațial-funcționale au fost analizați prestatorii de servicii educaționale și socio-culturale din oraș, și anume: școlile, grădinițele, bibliotecile ș.a. Prezența instituțiilor socio-culturale, presupune existența unui spațiu de interacțiune în care sunt promovate valorile spirituale și activismul civic.

2.3.5. Sfera tehnică

La analiza indicatorilor tehnici s-a constatat, că cea mai mare relevanță pentru stabilirea zonelor degradate o are gradul de acoperire cu infrastructura de apă și canalizare. Infrastructura de apă și sanitație este un factor important pentru un nivel ridicat al calității vieții, care este o precondiție pentru realizarea tuturor activităților cotidiene. Totodată, lipsa sistemelor de apă și canalizare au consecințe grave și asupra mediului, compromițând dreptul populației la o ambianță curată și sănătoasă.

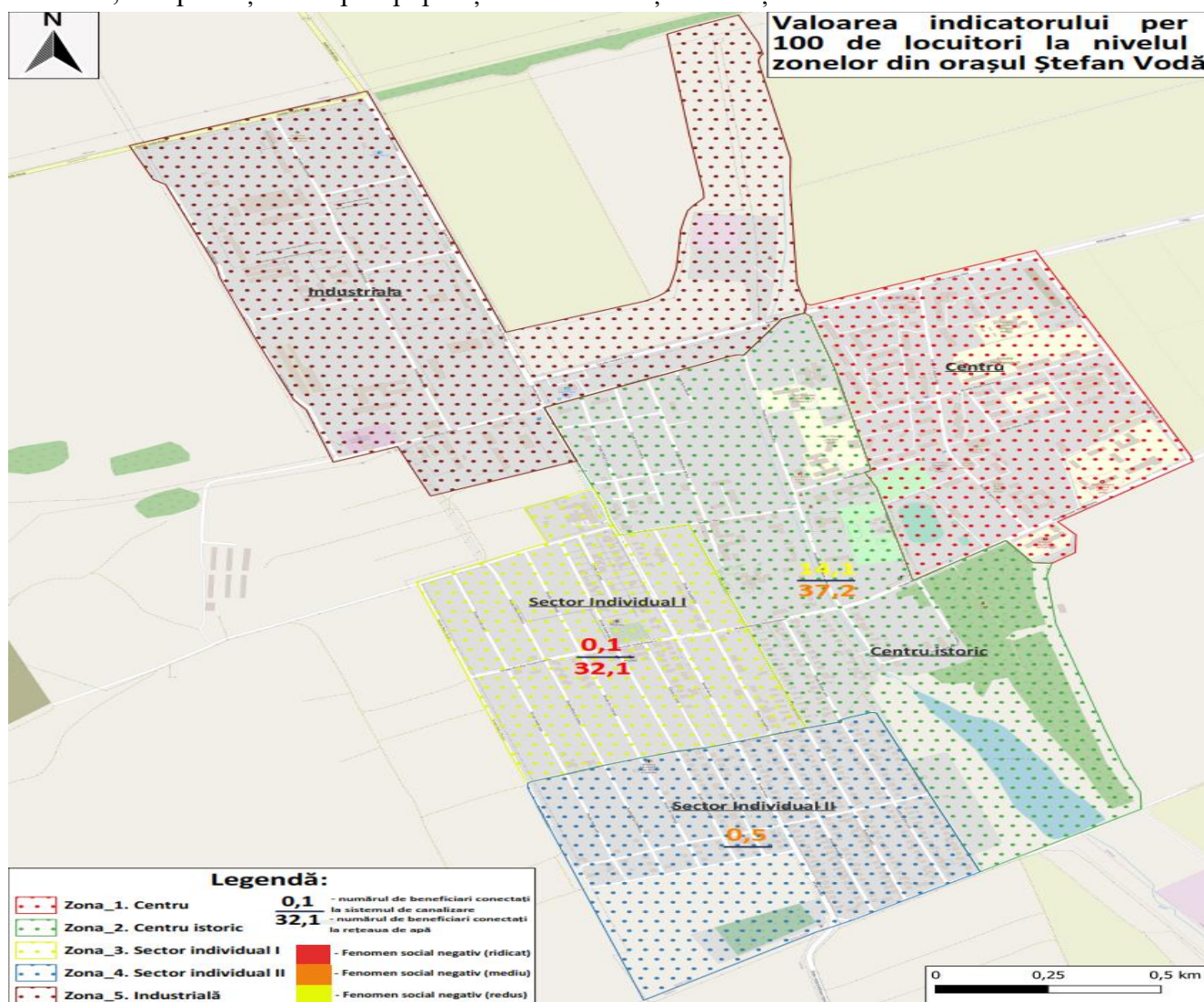

Figura nr.9: Gradul de acoperire cu infrastructură de apă și canalizare pe zone, Sursa: Î.M. "Apă Canal Ștefan Vodă"

Autoritățile locale întreprind constant măsuri pentru extinderea infrastructurii de apă și canalizare, apelând la diverse surse de finanțare naționale și externe. Totuși costurile mari nu permit schimbări semnificative în timp mai scurt, ceea ce relevă necesitatea unor intervenții la nivel național, această problemă fiind prezentă în toate localitățile Republicii Moldova.

Analizând situația din orașul Ștefan-Vodă, s-a constatat că Sectorul Individual I, Centrul Istoric și Sectorul Individual II dețin cel mai scăzut grad de acoperire cu apă și canalizare.

Astfel, autoritatea publică locală a intervenit către ADR Sud cu cererea de finanțare privind modernizarea stației de epurare și extinderea sistemului de canalizare în zonele degradate mai sus menționate. Proiectul a fost inclus în Programul Operațional Regional Sud pentru perioada 2022-2024, la categoria proiectelor în căutarea surselor de finanțare.

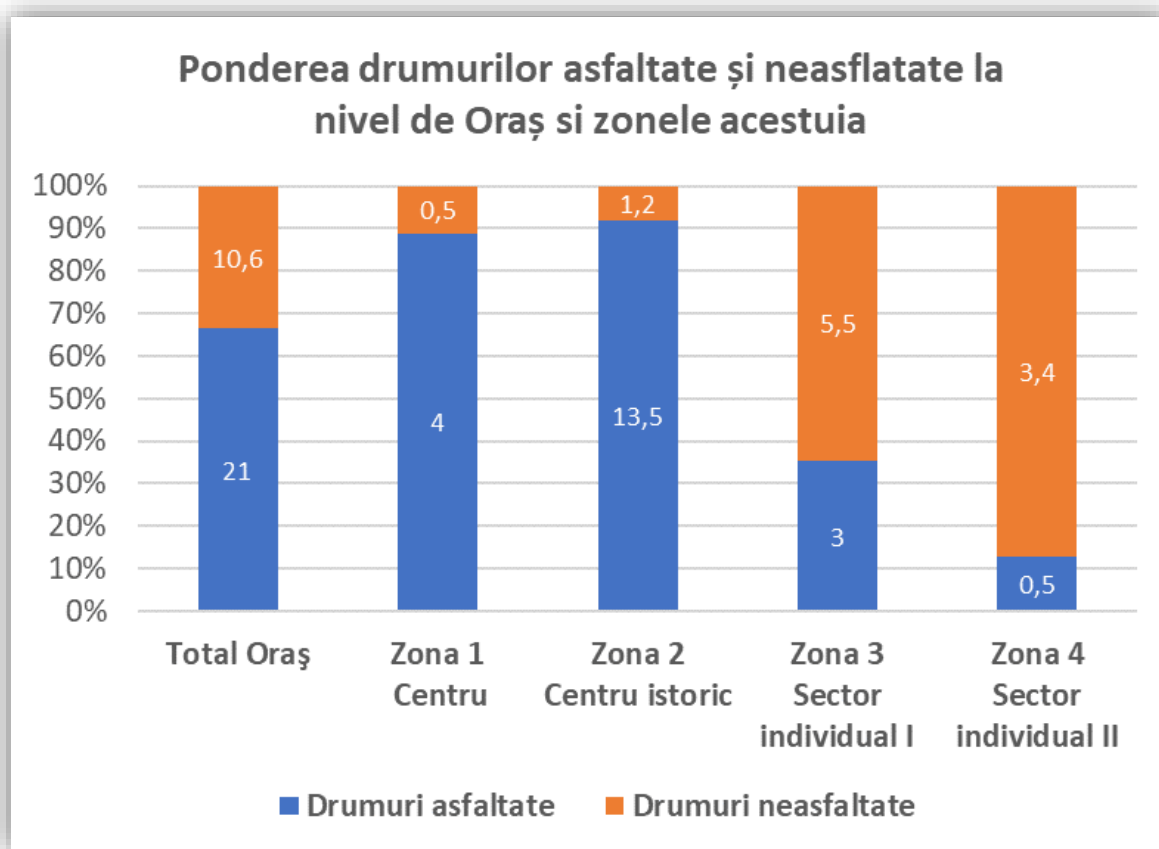

Figura nr.10: Ponderea drumurilor asfaltate și neasfaltate

2.4. Identificarea zonelor degradate

Analiza situației din cele patru zone ale orașului s-a realizat în concordanță cu recomandările din Ghidul privind revitalizarea urbană pentru orașele din Republica Moldova, cât și în baza Liniilor directoare privind revitalizarea urbană.

Criteriul de bază pentru determinarea zonelor degradate reprezintă acumularea fenomenelor sociale negative, care adițional sunt însoțite de probleme economice, ecologice, tehnice și spațial funcționale. Procesul de identificare a zonelor degradate se bazează pe date transparente din diverse surse, indicatorii având rolul unor instrumente reale, care indică nivelul de degradare în diverse sfere ale vieții în cele patru zone delimitate care au fost supuse analizei.

În rezultatul interpretării indicatorilor, am stabilit că importanță deosebită o are categoria de indicatori sociali, deoarece revitalizarea urbană are în centrul conceptului oamenii și comunitățile locale. Procesul de identificare a zonelor degradate se bazează pe date transparente din diferite surse, indicatorii având rolul unor instrumente reale, care indică nivelul de criză în diverse sfere ale vieții în cele patru zone delimitate.

Astfel, într-un final, cel mai mare punctaj a obținut zona urbană Centru Istoric, urmată de zonele Sector Individual I și Sector Individual II. Prin urmare, aceste trei zone au obținut statut de zone degradate.

Per total, putem observa un punctaj ridicat în *zona 2 Centrul Istoric, urmat de zona 3 Sectorul Individual I și zona 4 sector individual II*, care evidențiază gradul înalt de degradare a acestor zone în comparație cu zona Centru, din punct de vedere social, economic, de mediu și spațial funcțional. *Zona Centrul Istoric* a acumulat cel mai înalt punctaj.

În rezultat, Comitetul de Coordonare a constatat că în zonele 2 Centrul Istoric, 3 Sector Individual I și 4 Sector Individual II au fost înregistrate cele mai mari valori la compartimentul indicatori sociali, cum ar fi numărul persoanelor cu necesități speciale, numărul înalt de beneficiari de asistență socială și familii vulnerabile, șomaj înalt care generează problemele economice depistate, siguranța publică scăzută și persoane neantrenate în câmpul muncii.

Problemele de ordin social și economic sunt accentuate de lipsa unor spații publice amenajate și calitative în aceste zone, unde ar fi posibilă coeziunea comunității și recreerea. În unitățile urbane identificate drept zone degradate din motive sociale, există și alte probleme, în special probleme de mediu, care relevă din numărul mic de beneficiari ai serviciilor de evacuare a deșeurilor, lipsa sistemului de canalizare, starea neîngrijită a spațiilor verzi și a râului Gealair, precum și infrastructura drumurilor, accesul insuficient la serviciile publice.

2.5. Determinarea zonei de revitalizare

Conform definiției oferite de Ghidul privind revitalizarea urbană și a Liniilor directoare privind revitalizarea urbană, **zona de revitalizare este zona care cuprinde întregul teritoriu sau o parte din zona degradată, caracterizată printr-o concentrare specifică a fenomenelor negative, pentru care, datorită importanței semnificative pentru dezvoltarea locală, se intenționează implementarea revitalizării.**

În urma analizei ratei indicatorilor per 100 locuitori, pentru fiecare domeniu social, economic, de mediu, spațial funcțional și tehnic și pentru fiecare zonă, a fost stabilit că zona Centrului Istoric este zona cu cele mai multe fenomene sociale negative. Totodată, așa cum ratele indicatorilor economici, cât și ratele indicatorilor de mediu în cazul acestui studiu descriu mai mult cantitativ decât calitativ gravitatea fenomenelor negative, precum și în scopul identificării potențialului de dezvoltare a zonelor degradate, au fost efectuate și vizite în teren a grupului de lucru, format din membri ai Comitetului de coordonare, facilitatorul din partea Solidarity Fund PL și reprezentantul ADR Sud.

Prin urmare, în determinarea zonei de revitalizare a orașului Ștefan Vodă au fost stabilite următoarele argumente:

- prezența instituțiilor publice - în zona de revitalizare sunt concentrate 2 (două) instituții de învățământ, dintre care IPLT “Ștefan Vodă”, Gimnaziul rus “Dimitrie Cantemir”, Instituția de Educație Timpurie nr. 3 “Alionușca”, primăria orașului, fosta bibliotecă orășenească pentru copii;
- potențialul economic, inclusiv piața agro-comercială;
- numărul mare al fenomenelor negative de natură socială (șomeri, persoane social vulnerabile, persoane cu nevoi speciale);
- starea degradată a râulețului Gealair, care generează un aspect inestetic a orașului și disconfort locuitorilor;
- neacoperirea în întregime a zonei cu infrastructură de apă și canalizare;

- în zonă sunt obiecte care au valoare istorică și necesită a fi valorificate și scoase în evidență;
- unicul iaz din oraș și parcul din preajmă, care nu sunt amenajate, dar ar putea constitui un punct turistic,
- este în apropiere de zona Centru.

Zona centrului istoric este o zonă a contrastelor, înglobând în sine atât fenomene negative, cât și un potențial foarte valoros. Zona centrului istoric este locuită de circa 838 persoane, ceea ce constituie aproximativ 12% din numărul total al locuitorilor orașului Ștefan Vodă. Suprafața zonei Centru Istoric constituie circa 113,05 ha, ceea ce reprezintă 29,2% din suprafața orașului Ștefan Vodă. Reieșind din exigențele statuate în Liniile Directoare privind revitalizarea urbană, conform cărora zona de revitalizare nu poate cuprinde mai mult de 20% din suprafața orașului, ce nea impus să micșorăm zona de revitalizare

Astfel, în urma analizei datelor colectate, cât și a vizitelor de cercetare efectuate în zona urbană, Comitetul de coordonare a luat decizia că zona de revitalizare urmează a fi o parte din zona centrului istoric, pentru a ne încadra în exigențele prevăzute în liniile directoare în acest sens. Această decizie a fost fundamentată reieșind din potențialul de dezvoltare de care dispune zona, inclusiv consecințele benefice și importanța semnificativă pe care le poate exercita asupra progresului orașului Ștefan Vodă, implementarea activităților de revitalizare.

În acest context, zona de revitalizare constituie o parte din zona centru istoric și include 603 locuitori, ceea ce reprezintă 9% din locuitorii orașului și suprafață de 77,4 ha sau 20% din suprafața totală a orașului. Astfel, a fost exclusă din zona de revitalizare o parte din iazul orășenesc care este preluat în locațiune de către un agent economic și străzile Mihail Frunze, Dimitri Cantemir, Grădinilor, și parțial str. Livezilor, unde sunt amplasate case de locuit individuale și este mai bine dezvoltată din punct de vedere tehnic, dispun de drumuri asfaltate și sunt mai puține fenomene sociale negative.

	Nr. de locuitori	% din totalul populației	Suprafața, ha	% din totalul suprafeței orașului
Zona Centrul Istoric	838	12	113,05	29,2
Zona de revitalizare	603	9	77,4	20

Tabelul nr.4: Zona de revitalizare

Zona de revitalizare, Centrul Istoric, este zona de unde își are originea orașul Ștefan Vodă cu multe zone verzi, este traversată de râulețul Gealair, dar din motivul că nu au fost valorificate la justa valoare resursele naturale și obiectivele istorice, a devenit între timp zona în care sunt înregistrate cele mai multe fenomene negative, transformând-o în cea mai degradată zonă urbană din Ștefan Vodă.

Figura nr.11: Zona de revitalizare din orașul Ștefan Vodă

III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE

3.1. Descrierea zonei de revitalizare urbană

Analiza aprofundată a zonei de revitalizare are ca scop realizarea unei cercetări în detaliu a fenomenelor negative din cadrul zonei Centru Istoric, în special identificarea **problemelor**, care determină faptul că zona de revitalizare se află în criză, **nevoilor** locuitorilor și **potențialul zonei de revitalizare**, valorificarea căruia va îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor zonei de revitalizare.

Procesul de analiză a zonei de revitalizare s-a bazat pe date cantitative, obținute din diverse surse oficiale: IMSP „Centrul de sănătate Ștefan Vodă”, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Ștefan Vodă, Inspectoratul de Poliție Ștefan Vodă, Biblioteca orașenească Ștefan Vodă, specialiștilor din cadrul primăriei, Î.M. “Apă Canal Ștefan Vodă”. De asemenea au avut loc mai multe vizite de cercetare în teren (Fact Finding Mission), discuții cu locuitorii și arhitectorul orașului, angajați ai instituțiilor publice, precum și au fost organizate 4 (patru) ședințe ale Comisiei Consultative, astfel respectând principiul de participare, incluziune și transparență.

Vizita de cercetare (fact finding mission) în zona de revitalizare

Fact Finding Mission în data de 17 octombrie 2022- care a avut ca scop identificarea problemelor, precum și necesitățile zonei. La vizită, au participat Luchian Olga, persoana responsabilă de revitalizarea urbană, membrii comitetului de coordonare Silvia Dărănuță și Bursuc Vladimir, împreună cu Irina Coroian, reprezentantă a Agenției de Dezvoltare Sud și Sergiu Severin, reprezentant Solidarity Fund PL în Moldova. Vizita a fost efectuată în zona Centrului Istoric. În cadrul vizitei, împreună cu reprezentanții comunităților locale, au fost discutate cele mai importante probleme și necesități ale zonei, istoricul acestora și a fost explicat procesul de revitalizare urbană.

Reprezentanții comunităților locale au fost invitați să participe în procesul de planificare strategică prin implicare în Comisia Consultativă pentru revitalizare urbană a orașului Ștefan Vodă.

Un rol important în procesul de analiză aprofundată a Centrului Istoric a avut-o Comisia Consultativă, formată din locuitori ai zonei de revitalizare, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ, inclusiv managerul IET nr. 3 „Alionușka”, reprezentanți ai IPLT “Ștefan Vodă”, agenți economici. De asemenea, în grupul de lucru a fost inclus reprezentantul ONG-ului care activează în zonă - AO “Aripi Europene”. Comisia Consultativă a participat la identificarea fenomenelor negative existente în zonă, la stabilirea necesităților și consultarea activităților programului de revitalizare urbană.

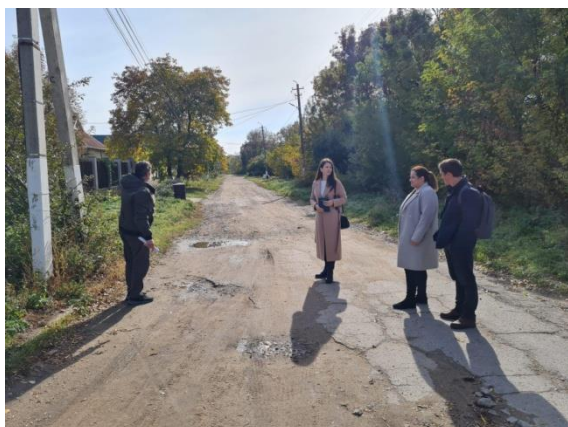
O altă sursă de informații o constituie sondajul care a fost completat prin intermediul paginii Revitalizarea urbană Ștefan Vodă de pe rețeaua de socializare Facebook, care poate fi accesată prin link-ul <https://www.facebook.com/revitalizareSV/>.

Astfel, în perioada octombrie-noiembrie 2022, 28 chestionare au fost completate de către locuitorii zonei de revitalizare, având astfel oportunitatea de a-și exprima opinia privind problemele din zonă, dar și dorința de a se implica în activități viitoare. În rezultat au fost

identificate 5 probleme principale din categoria facilitați tehnice, problema câinilor maidanezi, lipsa terenurilor de joacă, lipsa zonelor de agrement a fost identificată de top.

În perioada septembrie-octombrie, Grupul de Inițiativă “Pune Umărul”, la fel a realizat un chestionar pentru a identifica problemele din oraș ce îi afectează și conform respondenților, prezența câinilor maidanezi este cea mai stringentă problemă, totodata au mai și indicat și problema lipsei zonelor de agrement. Astfel, abordarea participativă a făcut posibilă stabilirea viziunii de dezvoltare, identificarea nevoilor locuitorilor și evidențierea potențialului.

În baza datelor statistice, dar și în baza datelor alternative și a informațiilor calitative, în cadrul analizei aprofundate au fost cercetate următoarele aspecte din perspectiva socială, economică, de mediu, spațial-funcțională, tehnică. Prin urmare, analiza categoriilor de indicatori va releva problemele și necesitățile zonei, dar și potențialul- resursele care contribuie la revitalizarea zonei Centrul Istoric.

3.2. Analiza situației din anumite perspective

3.2.1. Sfera socială

Domeniul social reprezintă un aspect important al revitalizării urbane, deoarece orice proces implică oameni și orice activitate se realizează în folosul oamenilor. Este important de menționat că toate cele cinci sfere de analiză sunt interconectate, iar problemele existente, de ordin economic, de mediu, spațial-funcțional și tehnic au consecințe grave și asupra domeniului social, afectând locuitorii.

Zona Centrului Istoric se caracterizează prin mai multe fenomene sociale negative, cele mai pronunțate fiind sărăcia, migrația, exclusiunea socială.

Problema principală a zonei de revitalizare este sărăcia, aceasta afectează nu doar zona Centrului Istoric și localitatea, dar este o problemă de nivel național. Sărăcia, ca fenomen identificat în zona de revitalizare, este demonstrată de numărul mare de șomeri și persoane social-vulnerabile, cât și starea tehnică a caselor de locuit și altor clădiri cu destinație comercială care nu funcționează.

În zona centrului istoric numărul de familii vulnerabile depășește de circa trei ori media pe oraș, iar a indicatorului privind persoanele care beneficiază de ajutor social este dublu față de media pe oraș. Numărul șomerilor la data elaborării programului de revitalizare urbană, conform datelor oferite de AOFM, era de 56 de persoane, ceea ce constituie mai mult de 50 % din numărul total de șomeri din localitate.

Nivelul scăzut al veniturilor locuitorilor din Centrul Istoric este demonstrat și de faptul că locuitorii zonei nu contactează serviciile de evacuare a deșeurilor. Faptul că nu contactează serviciul de evacuarea a deșeurilor, cât și neonorarea obligației de achitare a impozitelor scoate în evidență nu doar incapacitatea de plată a populației, dar și lipsa responsabilității unor locuitori.

O problemă majoră, identificată în cadrul vizitelor în teren, este problema migrației. În Centrul Istoric se atestă un număr mare de case neîngrijite, ceea ce denotă faptul că locuitorii pleacă, din cauza lipsei condițiilor optime de trai și a nivelului scăzut de venituri.

Exclusiunea socială este un alt fenomen negativ atestat în zona de revitalizare, în Centrul Istoric înregistrându-se circa 6 persoane cu nevoi speciale, ceea ce reprezintă o pătrime din numărul total existent.

În Centrul Istoric nu se organizează activități comune și nu se observă o viață socială activă. Astfel, specialiștii în protecția socială a populației monitorizează situațiile de risc social sporit, duc discuții și vin în întâmpinarea locuitorilor. Cu regularitate se efectuează vizite la persoanele vizate, în special se atrage atenția la minorii din familiile social-vulnerabile.

O modalitate de suport din partea autorității publice locale este ajutorul material, care se acordă în cazul îndeplinirii anumitor condiții și cu o anumită periodicitate, cât și posibilitatea de scutire de taxa de alimentație în grădinițe pentru anumite categorii de persoane (familii numeroase, social-vulnerabile sau neîncadrate în câmpul muncii).

Necesități: Pentru atenuarea efectelor, dar și pentru eliminarea cauzelor problemei sărăciei (în toată complexitatea sa - șomaj, categorii social-vulnerabile, venituri mici) este necesară o abordare complexă, care să fie orientată în mai multe direcții. În primul rând, este necesară oferirea de suport persoanelor apte de muncă în scopul încadrării acestora în câmpul muncii. Pe de altă parte, persoanelor care nu pot munci, este vital să li se ofere resurse suficiente pentru un trai decent. Facilitarea creării locurilor de muncă este posibilă prin atragerea investitorilor în zonă, inclusiv și prin crearea afacerilor sociale.

De asemenea, o necesitate stringentă este și propunerea măsurilor optime de incluziune socială, pentru ca persoanele afectate de sărăcie sau excludere socială, să dețină suficiente oportunități pentru un standard adecvat de viață și bunăstare.

Este necesar un lucru enorm la capitolul dezvoltare comunitară, asociere, colaborare și comunicare. Activismul civic se va dezvolta doar prin identificarea liderilor de bloc, a străzilor, care ar deveni exponenți ai schimbării. Este necesar de a conecta rezidenții caselor individuale de locuit cu cei de la bloc prin evenimente comune ce ar diminua distanțarea socială între locuitorii zonei. În acest context, în scopul

consolidării comunității locale este necesar de organizat activități de petrecere a timpului util - prin amenajarea zonelor de agrement și organizarea unor acțiuni comune, cum ar fi acțiuni de înverzire, acțiuni de amenajare a zonei și activități culturale tematice.

Potențial: Una dintre resursele principale de care dispune zona de revitalizare este populația de aici și instituțiile de educație amplasate în zona respectivă. În ultima perioadă se observă, că familiile tinere din zonele rurale procură imobile, așa cum în această zonă prețurile sunt mai mici. Astfel, populația tânără este un avantaj considerabil, deoarece reprezintă categoria aptă de muncă și plină de idei inovative.

Un potențial de dezvoltare îl reprezintă și resursele naturale - zonele verzi și obiective istorice, sunt premise pentru dezvoltarea turismului local și inițierea de noi afaceri în zonă.

În oraș sunt mai multe organizații neguvernamentale, în special A.O. “Soroptimist”, activitatea căreia este direcționată spre dezvoltarea serviciilor sociale și acordarea de ajutoare materiale, bisericile din zonă, deoarece în parteneriat cu acestea este posibil de dezvoltat servicii sociale destinate incluziunii păturilor vulnerabile și alte măsuri de susținere a populației.

Combaterea șomajului prin reprofilarea locuitorilor este posibil de realizat în parteneriat cu Școala Profesională Ștefan Vodă, care oferă oportunitatea de a beneficia de învățământul dual. La fel, Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă oferă cursuri de specialitate de scurta durată. În așa mod, persoanele fără un loc de muncă, pot beneficia de dezvoltare profesională.

Pentru a diminua segregarea comunitară este necesar de organizat evenimente, festivaluri, concerte, expoziții, sărbătoarea străzii. Un loc bun pentru interacțiune ar putea deveni un teatru de vară în parcul vechi Kizil și amenajarea spațiului verde adiacent caselor de locuit pe strada Ștefan cel Mare.

3.2.2. Sfera economică

Domeniul economic al zonei de revitalizare se caracterizează printr-o activitate fructuoasă, demonstrată de numărul mare de agenți economici, circa 58 la număr. Aceștia, după domeniul de activitate, pot fi clasificați în comercianți și prestatori de servicii.

În zona centrului istoric este situată unica piața din oraș. Astfel, datorită fluxului mare de cumpărători, în piață și în proximitate apropiere au fost constituite mai multe afaceri din domeniul comerțului. La fel, piața pune la dispoziție un număr de locuri pentru comercializarea produselor.

În Centrul Istoric, există un număr mare de prestatori de servicii. Gama largă de servicii oferite cuprinde servicii medicale stomatologice, servicii de înfrumusețare, servicii de catering și chirie a sălilor de banchete și multe altele.

Figura nr.12: Piața comercială

Iazul amplasat în zona de revitalizare este arendat de către un agent economic, care prestează servicii de închiriere a foșoarelor și pescuit.

Este important de menționat că de serviciile prestate, cât și de bunurile comercializate, beneficiază nu doar locuitorii zonei de revitalizare, dar și ai întregii localități.

Prezența magazinelor industriale și alimentare, în prejma pieții comerciale, permit antrenarea în câmpul muncii a unui număr mare de persoane apte de muncă.

Totuși, o mare parte din zona de revitalizare nu are condiții optime pentru desfășurarea activităților economice, cele mai grave probleme fiind legate de lipsa infrastructurii de canalizare și de drumuri, precum și faptul că în piața existentă nu sunt suficiente locuri pentru comercializarea produselor agricole autohtone și necesită a fi modernizată. Datorită acestor dezavantaje, agenții economici nu percep zona ca una atractivă pentru investiții în dezvoltare.

Sfera economică din zonă se caracterizează și prin veniturile mici ale populației, cauzată de insuficiența locurilor de muncă care ar oferi salarii suficiente pentru un trai decent și condiții prielnice de muncă.

Necesități: În sectorul Centru Istoric este necesar de creat condiții prielnice pentru atragerea investitorilor privați. Aceste condiții se referă în principal la extinderea infrastructurii de drumuri și a infrastructurii de apă și canalizare. La fel, pentru a acorda producătorilor oportunitatea de comercializare a produselor agricole, este necesar de a moderniza piața existentă prin amenajarea locurilor pentru comercializare cu respectarea cerințelor sanitare și organizarea târgurilor locale în cadrul evenimentelor socio-culturale.

Pe de altă parte, locuitorii trebuie instruiți cu privire la necesitățile pieței muncii. De asemenea, este binevenită și organizarea cursurilor specializate pentru doritorii de a iniția o afacere.

O necesitate stringentă se referă la ecologizarea activităților economice. Agenții economici, în condițiile actuale, trebuie să ia măsuri adiționale pentru promovarea unor afaceri sustenabile, cât și pentru conformarea la normele de mediu.

Potențial: Numărul mare de agenți economici demonstrează potențialul economic al zonei. În Centrul Istoric există spații prielnice pentru dezvoltarea turismului local. Ca rezultat, atragerea investitorilor de talie înaltă oferă nu doar anumite servicii și produse, ci și locuri noi de muncă și venituri rezidenților din zona de revitalizare.

3.2.3. Sfera de mediu

Starea mediului ambiant reprezintă o componentă importantă a analizei aprofundate realizată în zona de revitalizare, deoarece are o influență directă asupra calității vieții și stării de sănătate a locuitorilor.

Sfera de mediu este o precondiție a dezvoltării durabile, în sensul oferit de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare, care în raportul „Viitorul nostru comun” a menționat că *„dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”*.

Zona centrului istoric se caracterizează prin mai multe probleme de mediu.

Cea mai gravă problemă este cauzată de starea ecologică a râului Gealair, care din motivul că nu au fost lucrări de reabilitare a izvoarelor și curățare a albiei râului, dar și seceta hidrologică a contribuit la secarea râulețului

Figura nr.13: Râul Gealair

faptul că în spațiile publice de cele mai multe ori este gunoi, care strică aspectul zonei și al întregului oraș. Acest fapt, se datorează, lipsei culturii și educației ecologice a populației.

Necesități: Pentru îmbunătățirea sferei de mediu în Centrul Istoric, se impune realizarea mai multor măsuri. În primul rând, este necesară valorificarea și amenajarea râului Gealair și a podurilor care servesc ca cale de acces. Pentru a salva râul, care are și o conotație istorică pentru oraș, precum și pentru salvagardarea resurselor de apă este necesar de efectuat lucrări de reabilitare a izvoarelor pentru a mări debitul de apă, precum și întărirea malurilor. Plantarea arborilor pe lungimea râulețului ar contribui la îmbunătățirea situației ecologice din oraș.

Totodată, este importantă extinderea sistemelor de apă și canalizare. O necesitate acută este și sensibilizarea populației în domeniul de mediu, promovarea culturii ecologice, inclusiv informarea cu privire la importanța colectării separate a deșeurilor și crearea condițiilor pentru realizarea acestora. Este necesar de efectuat campanii de informare privind necesitatea încheierii contractelor de evacuare a deșeurilor prin desfășurarea ședințelor cu locuitorii zonei, elaborarea pliantelor, comunicatelor de presă.

Promovarea culturii ecologice se poate realiza și prin acțiuni comune de salubritate, pentru a cultiva simțul responsabilității. De asemenea, este importantă organizarea campaniilor de informare și conștientizare cu privire la problemele de mediu.

Este importantă și amenajarea adecvată a platformelor de colectare a deșeurilor, a tomberoanelor și urnelor. Pentru a elimina depozitarea neautorizată a deșeurilor este necesar de elaborat, în mod participativ cu implicarea locuitorilor, regulamentul privind salubritatea și asigurarea curățeniei, precum și monitorizarea, după caz, atenționarea sau sancționarea locatarilor care nu se conformează cerințelor legale în acest sens.

Potențial: Râul Gealair este o resursă incontestabilă, reprezentând un adevărat simbol, deoarece pe ambele maluri ale acestuia își are originea localitatea cu denumirea inițială Kizil, aici fiind construite primele locuințe de către coloniștii germani în anul 1909. Prin urmare, râul poate deveni o destinație turistică frumoasă, dacă va fi amenajat corespunzător.

Fâșia riverană a râului nu este amenajată, pe toată lungimea râulețului care traversează zona de revitalizare constituie 1,6 km au fost construite doar 5 poduri, care sunt în stare nesatisfăcătoare. Acest fapt creează incomodități locuitorilor, deoarece podurile asigură conexiunea pietonală a sectorului Centru cu Centrul Istoric.

O altă problemă de mediu de proporții considerabile este cauzată de insuficiența acoperirii zonei cu infrastructură de apă și canalizare. Astfel, lipsa unui sistem de evacuare adecvată a apelor uzate, provoacă daune apelor de suprafață și celor subterane. Într-un final, suferă atât mediul înconjurător, cât și oamenii.

În Centrul Istoric există platforme de colectare a deșeurilor și funcționează, în același timp, un sistem de evacuare sistematică a deșeurilor de către întreprinderea municipală.

Totuși, Comisia Consultativă a scos în evidență

Un aport considerabil în vederea ridicării culturii ecologice este adus de către Asociația Obștească “Mișcarea Ecologistă”, care organizează în comun cu primăria orașului activități de salubritate a râului și parcurilor din oraș, de informare și sensibilizare a comunității privind colectarea separată a deșeurilor.

3.2.4. Sfera spațial funcțională

Analiza spațial-funcțională a zonei de revitalizare reprezintă o detaliere a stării instituțiilor publice din zonă, spațiilor urbane, precum și disponibilitatea diferitelor tipuri de servicii publice pentru locuitorii zonei.

Figura nr.14: Grădinița nr. 3 “Alionușca”

În zona de revitalizare, strada Livezilor, își desfășoară activitatea **Instituția de Educație Timpurie nr. 3 “Alionușca”**. În anul 2022, instituția a fost frecventată de 263 de copii, capacitatea maximă a acesteia fiind de 320 copii.

Clădirea instituției a fost edificată în anul 1978 și este constituită din 6 blocuri cu 2 nivele și blocul administrativ cu un nivel.

În cadrul IET nr. 3 “Alionușca”, funcționează 11 grupe dintre care două grupe creșă și nouă preșcolare. Instituția dispune de 1 bucătărie, sală festivă, punct medical, depozit și spălătorie. Din numărul total al copiilor, 8 sunt copii cu cerințe educaționale speciale, iar în acest sens instituția dispune de Centru de Resurse pentru Educație Incluzivă în cadrul căruia activează un psiholog, logoped și cadru didactic de sprijin. În perioada anilor 2010-2011 au fost efectuate lucrări de conservare a clădirii, prin reparația capitală a acoperișului, schimbarea ferestrelor, a sistemului de încălzire și apeduct.

Instituția dispune de teren sportiv cu suprafața de 364 m.p. dotat cu covor artificial, pavajul din curtea grădiniței a fost renovat, inventarul de joacă a fost înnoit și fiecare grupă dispune de teren de joacă și pavilion.

O problemă stringentă a instituției este subsolul clădirii care din motivul lipsei sistemului de ventilare este umed. În același timp, fațada clădirii necesită a fi reparată parțial din cauza tencuielii căzute, precum și în scopul eficientizării energetice și raționalizarea consumului de energie, pereții exteriori urmează a fi izolați termic.

Gimnaziul rus „Dimitri Cantemir” este situat pe str. Ștefan cel Mare nr. 1. Clădirea instituției cu 3 (trei) etaje, construită în anul 1984, include 24 (douăzeci și patru) săli de clasă, 2 (două) laboratoare, 1 (una) cantină, 1 (una) sală de sport, 1 (un) punct medical, 1 (un) muzeu. Clădirea instituției este conectată la toate rețelele ingineresti, însă atât clădirea, cât și rețelele, nu au avut intervenții capitale de la recepția clădirii, ceea ce reprezintă principala problemă a instituției. Teritoriul instituției de educație constituie 1,5383 ha și dispune de un teren de fotbal, care necesită a fi renovat.

În Gimnaziu activează 11 profesori și 11 personal auxiliar. În total, în instituție sunt școlarizați 82

elevi, dintre care 20 din familii social-vulnerabile, iar 1 elev este cu cerințe educaționale speciale (CES), 7 (șapte) refugiați din Ucraina. Capacitatea maximă a instituției este de 640 de elevi. De alimentație gratuită beneficiază 4 elevi din treapta primară (dejun), care se acordă gratuit. Este de menționat faptul că, în instituție există 8 (opt) cercuri extracurriculare în cadrul cărora sunt antrenați 30 elevi. Instituția de educație dispune și de un teren pentru practicarea sportului, care este în stare deplorabilă și dispune de echipament sportiv învechit.

Este necesar de menționat că, la moment

Figura nr.15: Gimnaziul rus "Dimitrie Cantemir"

neutilizată fiind în stare avansată de degradare și necesită intervenții capitale urgente.

blocul de studii este utilizat doar parțial, partea

Clădirea administrativă a primăriei orașului cu suprafața de 500 m.p. este situată pe str. Ștefan cel Mare nr. 31. Construcția are trei etaje. Pe parcursul anilor 2020-2022 au fost efectuate lucrări de reparație interioară, fapt ce a condus la îmbunătățirea condițiilor de muncă a instituției. Primăria își desfășoară

Figura nr.16: Clădire administrativă "Primăria orașului Ștefan Vodă"

activitatea la etajele 2 și 3 și în interior, instituția nu dispune de rampe de accesibilitate pentru persoanele cu mobilitate redusă.

Astfel, pentru a presta servicii publice calitative este necesar de creat un centru de informare și prestare a serviciilor care să fie amplasat la parterul clădirii. La fel, în scopul raționalizării consumului de energie este necesar de termoizolat pereții exteriori ai clădirii.

Instituțiile publice din zona de revitalizare au nevoie de reabilitarea sistemelor edilitare, reparații capitale și curente, eficientizarea energetică a clădirilor prin termoizolare, reabilitarea terenurilor aferente, dar și valorificarea spațiilor și terenurilor sportive ale acestora.

Necesități: Este necesar de a soluționa problemele de infrastructură prioritară a instituțiilor, în acest sens este nevoie de o analiză detaliată cu prioritizarea investițiilor. Managerii au nevoie de ajutor în soluționarea problemelor tehnice specifice. Este necesar a amenaja terenul de sport pentru a-l face atractiv și sigur. Trebuie valorificat potențialul instituțiilor, spațiile și terenurile abandonate. Crearea condițiilor de acces la serviciile publice pentru persoanele cu necesități speciale.

Potențial: În jurul instituțiilor se poate coagula un șir de evenimente culturale care vor dezvolta oferta educațională, dar și va crește comunitatea. Instituțiile de educație pot compensa pierderile de spații

publice prin a permite utilizarea terenurilor sportive ca spații multifuncționale. Personalul didactic este o resursă umană importantă pentru ZR. Ei pot fi implicați în evenimente, ateliere, consiliere. Un potențial enorm îl reprezintă elevii liceului și gimnaziului, care sunt creativi și dornici de a se implica. În acest sens, a fost constituit Consiliul elevilor care are ca scop implicarea în procesul de guvernare a orașului. La fel, în zona de revitalizare sunt înregistrate și grupuri de inițiativă “Pune umărul” Asociația Băștinașilor din Ștefan Vodă, precum și ONG “Aripi Europene”, “Soroptimist” etc. care ar putea implementa proiecte, locuitorii zonei de revitalizare vor obține noi capacități în domeniul modului sănătos de viață și incluziunii sociale.

3.2.5. Sistemul spațiilor publice, spațiilor verzi, de agrement și sport

Zona de revitalizare se caracterizează ca cea mai verde zonă urbană, aici fiind situate 4 (patru) din cele 7 parcuri ale orașului.

Parcul Kizil are suprafață de circa 1,2 ha și este considerat ca fiind primul spațiu verde amenajat pe timpul coloniei nemțești, unii locuitori mai numesc zona - parcul vechi. În pofida faptului că este situat în nemijlocită apropiere de centrul orașului, parcul nu este valorificat.

Pentru a putea utiliza spațiul public în scopul sporirii coeziunii sociale în comunitate, în cadrul ședințelor grupului consultativ s-a conturat propunerea privind amenajarea unui teatru de vară, unde vor putea fi desfășurate evenimente socio-culturale. În proximă vecinătate, sunt situate două cafenele, dar din motivul că zona nu este amenajată și atractivă pentru locuitorii urbei, activitatea economică a acestora a fost sistată.

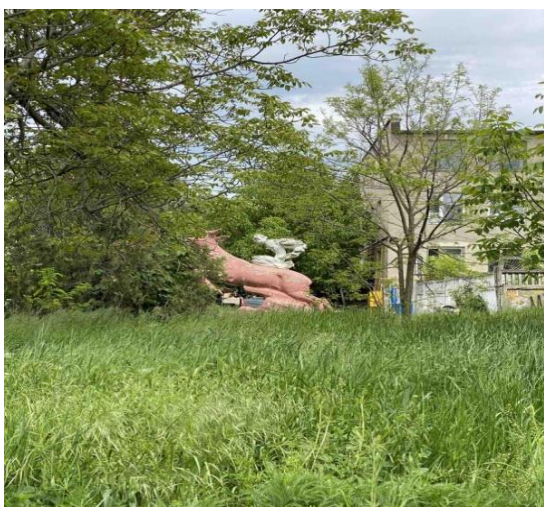

Figura nr.17: Monument din parcul Kizil

Figura nr.18: Agent economic” Dereviașca” din parcul Kizil

Spațiul verde de la intersecția străzilor Ștefan cel Mare și Păcii și de-a lungul râulețului Gealair, ar putea fi numit **parcul Gealair** este o zonă verde amplasată pe ambele maluri ale râulețului. În acest spațiu este amplasată și o fântână veche construită de coloniștii germani și care a fost reabilitată cu suportul Asociației nemților din Basarabia.

Figura nr.19: Parcul Gealair

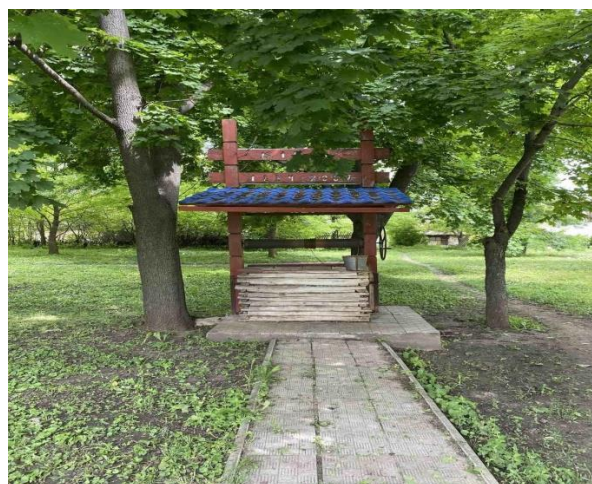

Figura nr.20: Fântina de origine Germa din parcul Gealair

Cel mai mare spațiu verde din orașul Ștefan Vodă este **parcul cu lac Ion Palancean** cu suprafața de 37 ha. Lacul este preponderent utilizat pentru creșterea peștelui și irigarea mică, iar o parte din iaz este acoperită cu vegetație. Scăldatul în iaz este interzis și nu este dotat cu punct de observație pentru salvatori.

Figura nr.21: Lacul din parcul Ion Palancean

Parcul Ion Palancean poate fi numit “plămâni orașului”, locuitorii zonei de revitalizare, cât și din alte zone ale orașului efectuează promenade, alergări în parc. Totuși din motivul ca nu s-au efectuat lucrări de întreținere și regenerare a arborilor, iar traseele de alergat nu sunt amenajate corespunzător, parcul a devenit impracticabil.

La intrarea în parc este amplasat monumentul “Maica îndoliată”, unde au loc o serie de manifestări de comemorare.

Astfel, pentru a spori atractivitatea parcului pentru locuitori și turiști, este necesar de amenajat piste pentru alergat, trasee pentru bicicliști și teren de alpinism.

O problemă a zonei de revitalizare o reprezintă lipsa spațiilor publice comune. Totodată, în ZR lipsesc zonele de recreere și agrement, spații destinate vârstnicilor, spații de cultură sau spații sportive multifuncționale. Totodată, în zona de revitalizare nu există terenuri sau complexe sportive, în afară de Stadioanele Instituțiilor de Educație, care nu sunt accesibile pentru toată comunitatea. Terenul de sport al gimnaziului rus este în stare de degradare avansată.

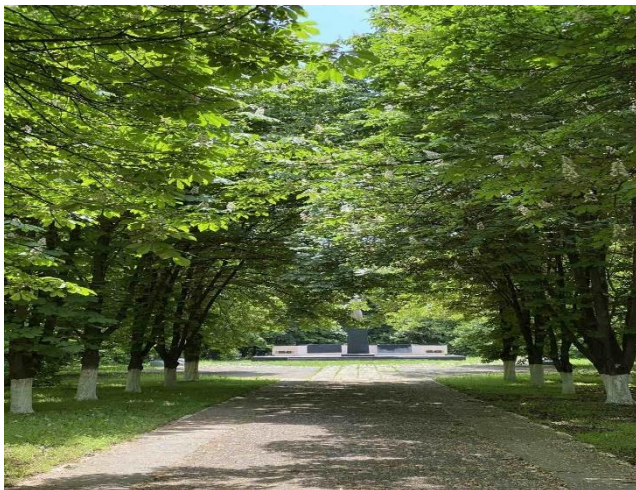

Figura nr.22: Monumentul Maica Îndoliată di parcul Ion Palancean

Drept concluzie se poate puncta că, deși zona de revitalizare dispune de multe spații verzi, majoritatea nu sunt suficient de amenajate pentru a petrece timpul liber, iar valorificarea acestora ar îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor zonei de revitalizare și ar contribui la contracararea fenomenelor negative înregistrate în zona urbană Centrul Istoric, care la moment este în situație de criză. Zona de revitalizare poate fi pe dreptate numită o „zonă verde” datorită prezenței spațiilor verzi pe întreg teritoriul zonei.

Atât instituțiile din zonă, cât și blocurile de locuit au curți cu vegetație în abundență. Problema spațiilor verzi este că nu sunt întreținute suficient. Mulți din arborii în vârstă au devenit periculoși pentru populație. Vegetația de talie mică nu este îngrijită. Gazoanele lipsesc sau sunt în stare deplorabilă.

Necesități: Este necesar a crește siguranța și calitatea spațiilor publice. Sunt necesare investiții în reabilitarea sau reînnoirea mobilierului urban, a pavajelor, rețelelor de iluminat public. Este necesar în mod prioritar de a reabilita accesele pietonale spre locuințe, instituțiile publice. Oferta pentru serviciile sociale este limitată și este necesar de a diversifica serviciile pe acest domeniu prin amenajarea spațiilor comune pentru sporirea coeziunii sociale.

Este necesară amenajarea spațiilor verzi. Reabilitarea obiectivelor istorice situate în preajma râulețului Gealair, precum și amenajarea spațiului adiacent va contribui la crearea identității urbane și valorificarea patrimoniului istoric al localității. Este necesar de amenajat spațiile verzi pentru a fi accesibile persoanelor cu nevoi speciale. În scopul mobilității urbane și stimularea folosirii bicicletei este necesar de amenajat un traseu pentru bicicliști. Este necesar de amenajat piste de alergat și trasee pentru drumeți.

Potențial: Valorificarea parcului și a lacului, spațiilor verzi, va favoriza dezvoltarea și diversificarea în perspectivă a activităților turistice, grație faptului că în zona de revitalizare potențialul turistic natural se împletește armonios cu resurse turistice etnografice, istorice, culturale, gastronomice etc..

3.2.6. Sfera tehnică

Zona de revitalizare poate fi considerată ca una echilibrată din punctul de vedere a spațiilor de locuit. În zonă există două (2) blocuri de locuințe a câte patru (4) etaje și 2 (două) etaje, celelalte case fiind situate la sol. Blocurile de locuințe sunt construite în perioada sovietică, iar starea fizică a acestora este degradată. În stare degradată sunt și curțile blocurilor de locuințe. Acest fapt se datorează lipsei investițiilor în modernizarea acestora, precum și dotarea cu mobilier urban. Blocurile de locuințe și curțile acestora sunt întreținute de către locatari din sursele proprii.

Figura nr.23: Bloc locativ din zona de revitalizare

Figura nr.24: Bloc locativ din zona de revitalizare

Cele mai vechi construcții din oraș sunt situate în ZR, deoarece în zona Centrul istoric își are originea orașul. Din numărul total de 379 (trei sute șaptezeci și nouă) de case de locuit din ZR, 58 de construcții rezidențiale au fost edificate în perioada anilor 1909-1940. În mare parte, obiectele de patrimoniu istoric sunt amplasate de-a lungul străzii istorice a orașului, Ștefan cel Mare și se evidențiază prin arhitectura în stil german. Totodată, majoritatea construcțiilor cu valoare istorică au suferit intervenții, prin construirea anexelor și repararea fațadelor. Distrugerea aspectului arhitectural și estetic al clădirilor în zona de protecție a patrimoniului au fost primele probleme evidențiate de comunitățile locale. Cauzele ce stau în spatele acestor probleme sunt lipsa unui regulament pentru zona de protecție și reabilitare a zonei patrimoniale de statut național, lipsa investițiilor în infrastructura locală, zona nefiind una prioritară pentru APL, dar și nivelul scăzut de conștientizare a importanței implicării locatarilor în îngrijirea zonei.

În zona istorică este o fântână veche, locuitorii dețin poze cu clopotnița care ar putea fi reconstruită. De la str. Ștefan cel Mare (anterior Kizil) a fost moștenit modul de construcție a străzilor și ordonarea caselor. Obiectivele istorice vor aduce o valoare mai mare acestei zone și va constitui o premisă pentru dezvoltarea turismului și va deveni cartea de vizită a orașului.

Necesități: Este necesar de elaborat Planul Urbanistic Zonal prin care să se acorde zonei urbane statutul de centru istoric și un regulament pentru zona de protecție și reabilitare a zonei patrimoniale de statut național, evidența obiectelor care au valoare istorică. Păstrăm trecutul pentru viitor.

Pentru o mai bună gestionare a spațiilor comune din blocurile de locuit este necesar de a crea asociații de locatari. Este necesar de a reabilita rețele interioare și exterioare. Este necesar de a reabilita curțile blocurilor, dotarea cu mobilier urban, iluminat public, spații verzi de calitate. Este necesar de a sensibiliza rezidenții zonei pe marginea problemelor de infrastructură.

În procesul de revitalizare tehnică este important a implica la maxim potențialul social local atât în construcție, cât și la amenajări, decorațiuni, reabilitarea spațiilor verzi și nu în ultimul rând, în mentenanță. Trebuie încurajați proprietarii spațiilor și clădirilor abandonate să intervină, să conserve, să securizeze bunurile pentru a nu provoca accidente. Trebuie implicați oamenii zonei în căutarea identității lor pentru a dezvolta ulterior o imagine specifică, locală a zonei de revitalizare. Sunt necesare niște instrumente de management local, în gestiunea unui lider local.

Potențial: Infrastructura nu este pierdută în totalitate, în mare parte ea trebuie recondiționată. Există spații publice suficiente, curți generoase alăturate blocurilor. Instituțiile se pot implica ca mediatori în procesul de asociere, de animare a zonei. De asemenea instituțiile locale pot deveni generatoare ale reabilitării și asumării spațiului public, prin a găzdui sărbători locale, târguri, evenimente care pot coagula o comunitate.

IV. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE

Viziunea de dezvoltare a zonei de revitalizare reprezintă, conform Ghidului privind revitalizarea urbană pentru orașele din Republica Moldova, o descriere a stării în care se dorește să se afle zona după implementarea Programului de revitalizare urbană.

Pentru asigurarea participării comunitare la formularea viziunii de dezvoltare a zonei Centrul Istoric, a fost organizată ședința Comisiei Consultative pentru elaborarea viziunii și stabilirea obiectivelor Programului de RU. În așa mod, viziunea materializează așteptările reale ale locuitorilor și necesitățile concrete ale acestora. În cadrul ședinței, membrii Comisiei Consultative au proiectat cum va arăta zona după atingerea obiectivelor propuse și implementarea propunerilor de proiect.

Astfel, până în anul 2027, ca rezultat al implementării Programului de revitalizare urbană, Centrul Istoric al orașului Ștefan Vodă va deveni o zonă atractivă de locuit și de vizitat pentru turiști, cu spații de agrement funcționale și mobilitate, obiective istorice reabilite și promovată identitatea urbană.

Zona va progresa într-o zonă dezvoltată economic, prin atragerea agenților economici și a investitorilor noi, cât și prin crearea unor noi oportunități de angajare pentru locuitori.

Totodată, infrastructura tehnico-edilitară va fi renovată sau creată, în funcție de situația inițială existentă (se va atrage atenție în special la rețelele infrastructurii de apă și canalizare, sistemele de scurgere a apelor pluviale, infrastructură de drumuri, trotuare pentru pietoni și piste pentru bicicliști).

Instituțiile de învățământ din Centrul Istoric vor fi bine amenajate și renovate, pentru a corespunde necesităților beneficiarilor - pentru copii și elevi, un loc sigur și confortabil pentru dezvoltare, iar pentru personalul didactic va deveni un loc de muncă atractiv, cu condiții favorabile de muncă.

Cu suportul asociațiilor obștești, se vor realiza măsuri de incluziune socială, de creare a serviciilor sociale noi și de sporire a gradului de conștientizare a locuitorilor din zonă, astfel încât locuitorii zonei de revitalizare să devină prietenoși, implicați și cu spirit civic.

Viziunea de dezvoltare a zonei de revitalizare implică neapărat și aspectul de dezvoltare durabilă, pentru a demonstra responsabilitate și grijă pentru generațiile viitoare, prin urmare Centrul Istoric se va dezvolta ținând cont de crearea unui mediu ecologic favorabil. Acest aspect implică inclusiv acțiuni de educare în spirit ecologic a populației - campanii de informare cu privire la importanța protecției mediului înconjurător, acțiuni de amenajare, înverzire și salubritate a locurilor publice întreprinse în comun cu locuitorii.

Esențial este că realizarea viziunii de dezvoltare a Centrului Istoric să contribuie la progresul întregii localități, astfel încât beneficiul PRU să aibă un impact semnificativ.

Obiectivul general al Programului de revitalizare urbană presupune *creșterea calității vieții locuitorilor, prin dezvoltare economică și valorificarea patrimoniului cultural-istoric, incluziune socială și îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare.*

Obiectivele specifice de revitalizare au fost formulate în baza necesităților și a potențialului elucidat în timpul analizei aprofundate a zonei de revitalizare și pot fi redate după cum urmează:

Obiectivul 1. Creșterea calității vieții locuitorilor, prin crearea spațiilor și oportunităților pentru interacțiunea socială a membrilor comunității locale

Acest obiectiv presupune mai multe acțiuni orientate spre aspectul social al revitalizării. În primul rând, creșterea calității vieții presupune o totalitate de activități, printre care crearea unor noi locuri de muncă, dar și consolidarea capacităților persoanelor de a se angaja în câmpul muncii, prin promovarea cursurilor profesionale. Acest lucru se poate realiza prin crearea de servicii sociale noi, cât și prin îmbunătățirea serviciilor existente.

Interacțiunea socială, ca aspect ce determină calitatea vieții locuitorilor, poate fi îmbunătățită prin crearea posibilităților de interacțiune și anume, crearea spațiilor de odihnă, agrement și de practicare a sportului, organizarea evenimentelor culturale, cât și prin desfășurarea acțiunilor comune de înverzire și salubritate a spațiilor publice. Prin intermediul acestor activități se poate de asigurat nu doar interacțiunea socială, dar și creșterea nivelului de conștientizare în rândul populației.

Obiectivul 2. Valorificarea și conservarea patrimoniului istoric și arhitectural al centrului istoric ca obiectiv turistic și economic atractiv al orașului;

Pentru atingerea acestui obiectiv este necesară sensibilizarea actorilor locali în ceea ce privește conservarea și valorificarea patrimoniului arhitectural și asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea turismului în zonă.

Obiectivul 3. Reabilitarea infrastructurii tehnico-edilitare și eficientizarea energetică a instituțiilor publice

Prin renovarea infrastructurii de apă și canalizare populația din zonă va avea condiții decente de trai, iar starea mediului se va îmbunătăți. Prin reabilitarea drumurilor, reconstituirea obiectivelor istorice și amenajarea râului Gealair din Centrul Istoric, ceea ce indiscutabil va duce la crearea unei zone dezvoltate. Totodată, îmbunătățirea rețelei rutiere, a celei pietonale, cât și crearea pistelor pentru bicicliști va facilita dezvoltarea socio-economică a zonei, va avea efecte pozitive asupra securității circulației rutiere și va constitui o premisă pentru promovarea modului sănătos de viață și a turismului. Pentru valorificarea potențialului economic al zonei este primordial de creat condiții optime pentru atragerea de noi investitori - asigurarea cu infrastructură de drumuri și infrastructură de apă și canalizare, identificarea spațiilor pentru investiții și atragerea de noi agenți economici. Prin valorificarea potențialului economic se vor crea locuri noi de muncă, nivelul de dezvoltare al zonei se va ridica, iar zona de revitalizare va deveni mai recunoscută local, cât și național.

Acest obiectiv presupune o totalitate de activități și proiecte orientate spre îmbunătățirea condițiilor existente în instituțiile educaționale din zonă. În special, se referă la măsuri de eficientizare energetică a clădirilor, renovarea infrastructurii tehnice – fațadele, acoperișurile clădirilor și dotarea cu echipamentele necesare (elemente de joacă, parcare pentru bicicliști și altele).

V. PROIECTELE DE REVITALIZARE URBANĂ

Propunerile de proiect incluse în PRU Ștefan Vodă sunt orientate spre atingerea obiectivelor de revitalizare, soluționarea problemelor și a necesităților identificate, precum și spre valorificarea potențialului zonei de revitalizare. Proiectele de revitalizare fie sunt amplasate în Centrul Istoric, fie au efecte asupra acestei zone și, derivă, neapărat, din problemele existente aici.

Coordonatorul și responsabil de implementarea proiectelor de revitalizare este autoritatea publică locală din orașul Ștefan Vodă, care dispune de potențial pentru realizarea activităților de proiect și pentru identificarea surselor de finanțare.

Proiectele de revitalizare se clasifică în proiecte de bază – care sunt esențiale pentru soluționarea problemelor identificate și proiecte complementare, pentru care nu sunt determinate încă toate elementele, inclusiv implementatorul, dar care, în perspectivă, pot contribui la atingerea obiectivelor Programului de revitalizare urbană.

Toate propunerile de proiect incluse în PRU Ștefan Vodă au caracter integrat și se consolidează reciproc, fiind orientate spre ridicarea nivelului de trai al locuitorilor din zonă.

Nr. Proiect	Denumire Proiect	Tip Proiect	Cost estimativ
1	Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil	Bază	9980000 MDL
2	Eficiențizarea energetică prin termoizolare a clădirii Instituției de Educație Timpurie nr.3 Alionușca	Bază	1,3 mln MDL
3	Azil pentru animale fără adăpost	Bază	2,5 mln MDL
4	WC public- serviciu indispensabil pentru un trai decent	Bază	600000 MDL
5	Ordonarea și dezvoltarea mobilității urbane prin îmbunătățirea infrastructurii drumurilor	Bază	15mln MDL
6	Valorificarea potențialului cultural prin renovarea parcului Kizil și amenajarea spațiului pentru organizarea evenimentelor culturale	Bază	1 mln MDL
7	Amenajarea spațiilor de relaxare și socializare pentru adolescenți, tineri, adulți și persoane cu necesități speciale	Bază	1,5mln MDL
8	Intensificarea activității economice prin modernizarea pieței comerciale	Bază	3,0 mln MDL
9	Elaborarea Regulamentului Local pentru protecția patrimoniului arhitectural și al spațiilor publice din Zona Istorică a orașului și planului urbanistic zonal a centrului istoric cu implicarea membrilor comunității	Complementar	100000 MDL
10	Promovarea centrului istoric și crearea brandului local cu implicarea băștinașilor	Complementar	80000 MDL
11	Eficiențizarea serviciilor publice prin crearea Centrului de informare și servicii pentru cetățeni	Complementar	300000 MDL
12	Centrul de plasament temporar "HOSTPEACE"	Complementar	1,8 mln MDL
13	Modernizarea Gimnaziului rus "Dimitrie Cantemir"	Complementar	20 mln MDL
14	Stimularea interacțiunii sociale, comunicării și agrementului prin amenajarea lacului și parcului Ion Palancean	Complementar	20 mln MDL

Tabelul nr5. Lista proiectelor

Nr proiectului	1
Titlul proiectului	Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil
Obiective	O1,O2
Scop și direcții	Îmbunătățirea calității vieții prin revitalizarea centrului istoric Kizil, crearea infrastructurii turistice și cultural-istorice a orașului. Valorificarea luncii râulețului Gealair și reabilitarea obiectivelor istorice
Localizarea	Zona de revitalizare, Str. Ștefan cel Mare, râul Gealair
Instituția responsabilă	Primăria orașului Ștefan Vodă
Grupurile țintă	Locuitorii zonei de revitalizare și a orașului Ștefan Vodă (circa opt mii locuitori).
Descrierea proiectului	Proiectul presupune lucrărilor de amenajarea zonei, aceasta urmează să includă următoarele lucrări care implică proiectare și construcție/amenajare: lucrări de curățare a albiei râului Gealair; lucrări de terasament pentru asigurarea unor cote de nivel a solului care să permită construcția tuturor comodităților; lucrări de restabilire la locul său istoric și conform fotografiilor de epocă a clopotniței din parcul din preajmă; lucrări de consolidare a malurilor râului Gealair în zona centrală a orașului; lucrări de proiectare/construcție a podurilor din piatră peste râul Gealair; lucrări de consolidare și de reabilitare estetică a unor părți din actualele poduri peste râul Gealair; lucrări de înverzire; lucrări de construcție a aleilor. La fel, în zona riverană a râulețului au fost construite primele case de către coloniștii germani și se va crea un registru privind evidența fiecărei clădiri cu descrierea caracteristicilor istorice, arhitecturale, a stării tehnice și vom analiza posibilitățile de restabilire a acestora. Zona dispune de un scuar care va fi amenajat în spațiu de interacțiune socială și de petrecere a timpului în mod util. Activitățile vor fi de diverse tipuri (culturale, sportive, recreative) și vor fi destinate pentru toate categoriile de vârstă. Reabilitarea obiectivelor istorice va crea premise pentru dezvoltarea turismului regional.
Cost estimativ	9 980 000 MDL
Sursa de finanțare	FNDRL; Bugetul orașenesec; Contribuțiile locuitorilor,

Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> -îmbunătățirea stării ecologice prin curățarea albiei râului Gealair; - construcția a 4 poduri din piatră tipic istorice peste râul Gealair cu specific arhitectură medievală; -3 obiective turistico-istorice amenajate – râulețul Gealair, Fântâna și Clopotnița de origine germană -amenajarea râului Gealair -1 traseu turistic tematic transfrontalier, conectat la rețeaua regională-Republica Moldova și Ucraina
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Mărirea fluxului de turiști - Mărirea nr. de agenți economici în zonă - Număr de locuri de muncă nou create - Număr de activități sociale desfășurate - Număr de utilități urbane instalate

Nr proiectului	2
Titlul proiectului	Eficientizarea energetică prin termoizolare a clădirii Instituției de Educație Timpurie nr.3 Alionușca
Obiective	O3
Scop și direcții	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea condițiilor prielnice de activitate pentru circa 300 copii de vârstă preșcolară și 22 persoane angajate; - Eficientizarea termică și amenajarea estetică a instituției de educație timpurie.
Localizarea	Zona de revitalizare (IET nr.3 „Alionușca”, orașul Ștefan Vodă, str. Livezilor)
Instituția responsabilă	Primăria orașului Ștefan Vodă
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Primăria Ștefan Vodă ✓ IET nr.3 „Alionușca”; ✓ Copiii de vârstă preșcolară (circa 300); ✓ Părinții copiilor de vârstă preșcolară; ✓ Personalul instituției (22 angajați).
Descrierea proiectului	<p>În cadrul acestui proiect se propune reparația capitală a fațadelor instituției, termoizolarea pereților exteriori.</p> <p>Toate aceste măsuri au o importanță majoră pentru o amenajare estetică și durabilă a instituției, diminuarea consumului de energie, sporirea gradului de confort termic, ceea ce duce la crearea condițiilor optime de activitate.</p> <p>Un impact major al termoizolării exterioare este combaterea riscului de apariție a mușcăiului și umidității, care poate afecta grav copiii care frecventează grădinița, cât și personalul care activează aici.</p> <p>Astfel, avantajul proiectului este indiscutabil atât pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor, cât și pentru crearea condițiilor optime de lucru.</p>
Cost estimativ	1,3 mln MDL
Sursa de finanțare	FNDRL; Bugetul orașenesc.
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - Condiții prielnice pentru dezvoltarea copiilor; - Condiții bune de muncă pentru personalul instituției; - Instituție preșcolară modernizată;

	<ul style="list-style-type: none"> - Pereți exteriori izolați termic; - Scări adiacente renovate.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Facturi mai mici în perioada rece - Număr de beneficiari inclusiv cadre didactice și copii - Numărul intervențiilor de modernizare a instituției - Număr de activități sociale desfășurate

Nr proiectului	3
Titlul proiectului	Azil pentru animale fără adăpost
Obiective	O1, O3
Scop și direcții	<ul style="list-style-type: none"> - Soluționarea problemei pisicilor și câinilor vagabonzi din zonă și localitate; - Oferirea de adăpost animalelor rămase fără îngrijire.
Localizarea	Orașul Ștefan Vodă, în preajma iazului
Instituția responsabilă	Primăria orașului Ștefan Vodă Î.M. Apă Canal Ștefan Vodă
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Locuitorii zonei de revitalizare; ✓ Locuitorii din alte zone ale orașului; ✓ Animalele fără adăpost.
Descrierea proiectului	<p>În orașul Ștefan Vodă, inclusiv în zona de revitalizare - Centrul Istoric o problemă acută este cea a animalelor fără adăpost, în special a câinilor vagabonzi. Numărul acestora crește în fiecare an și creează un șir de probleme. În primul rând, ei atentează la securitatea oamenilor (în special, a copiilor), deoarece unii câini pot avea comportament agresiv. Pe de altă parte, animalele fără adăpost au influență negativă asupra sănătății publice - pot transmite diverși patogeni oamenilor și pot contamina mediul prin depunerea de excremente. Totodată, aceștia reprezintă și un factor de deranj, datorită zgomotelor produse, a mirosurilor create și a interacțiunilor agresive.</p> <p>În cadrul proiectului, se propune construcția unui azil pentru animale fără adăpost (câini și pisici). Acest azil ar permite plasarea câinilor și pisicilor care vagabondează pe străzi, aici aceștia urmează să beneficieze de hrană, adăpost și servicii veterinare. Totodată, animalele ar putea fi ulterior adoptate.</p>
Cost estimativ	2,5 mln MDL
Sursa de finanțare	Bugetul orașenesc Donații din partea societății civile Contribuții ale organizațiilor societăților civile Alte surse de finanțare
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - Azil pentru animale fără adăpost; - Animale plasate în cadrul azilului; - Mediu sigur și salubru.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de câni maidanezi îngrijiți - Număr de activități sociale desfășurate

Nr proiectului	4
Titlul proiectului	WC public- serviciu indispensabil pentru un trai decent
Obiective	O1,03
Scop și direcții	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea condițiilor necesare pentru un trai decent; - Construcția în zona de revitalizare a unui WC public.
Localizarea	Zona de revitalizare a orașului Ștefan Vodă
Instituția responsabilă	Primăria orașului Ștefan Vodă Î.M. Apă Canal Ștefan Vodă
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Locuitorii zonei de revitalizare; ✓ Locuitorii orașului Ștefan Vodă; ✓ Vizitatorii localității;
Descrierea proiectului	<p>În cadrul proiectului se propune construcția unei toalete publice în zona de revitalizare, în apropierea parcului central Mihai Eminescu, unde fluxul de persoane este considerabil. WC-ul public va spori considerabil nivelul de trai al locuitorilor, fiind un serviciu absolut necesar în condițiile actuale.</p> <p>Toaleta urmează a fi construită cu respectarea normelor de mediu, precum și cu utilizarea eficientă a apei și energiei (prin reducerea consumului și implementarea unor echipamente eficiente).</p> <p>Toaleta urmează a întruni mai multe particularități - să fie curată și atractivă, să fie accesibilă 24/7, să dețină condiții de siguranță, intimitate și decență. Totodată, spațiul trebuie să fie potrivit pentru toți utilizatorii, în special pentru persoanele cu necesități speciale.</p>
Cost estimativ	600 mii MDL
Sursa de finanțare	Bugetul orașenesc Contribuțiile cetățenilor Alte surse/donații
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - Serviciu public nou creat în zona de revitalizare; - WC public construit după cerințele și rigorile necesare.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de WC publice instalate - Număr de activități sociale desfășurate - Număr de utilități pentru cetățeni

Nr proiectului	5
Titlul proiectului	Ordonarea și dezvoltarea mobilității urbane prin îmbunătățirea infrastructurii drumurilor
Obiective	O3
Scop și direcții	<ul style="list-style-type: none"> ● Îmbunătățirea infrastructurii drumurilor și trotuarelor din zona de revitalizare; ● Reparația drumurilor și a trotuarelor, construcția canalelor pentru scurgerea apelor pluviale; ● Crearea condițiilor adecvate de deplasare pentru locuitorii din zona de revitalizare, în special - copii, persoane în etate și persoane cu nevoi speciale; ● Încurajarea transportului alternativ prin construcția pistelor destinate acestuia.

Localizarea	Zona de revitalizare (Str. Ștefan cel Mare, str. Constructorilor)
Instituția responsabilă	Primăria orașului Ștefan Vodă
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Primăria orașului Ștefan Vodă; ✓ Locuitorii zonei de revitalizare.
Descrierea proiectului	<p>În zona de revitalizare, strada Ștefan cel Mare și Constructorilor parțial sunt neasfaltate, iar trotuarele lipsesc. Din cauza condițiilor meteorologice, starea acestora devine din ce în ce mai impracticabilă pentru locuitori, cât și pentru mijloacele de transport. Străzile neasfaltate din zona de revitalizare, în special în preajma râulețului Gealair, este zonă locativă. Distanța de la casele de locuit până la drumul de acces constituie 20 m, iar lipsa drumului de acces către strada principală crează incomodități locuitorilor, care în unele cazuri amenajează de sinistătător calea de acces. Această practică înrăutățește aspectul estetic și arhitectural al zonei, deoarece amenajările respective se efectuează fără un plan sistematizat.</p> <p>Prin intermediul proiectului se urmărește reabilitarea întregii infrastructuri de drumuri și trotuare din zona de revitalizare. În așa mod, locuitorii din zonă se vor putea deplasa în condiții decente și de siguranță, iar vehiculele vor putea fi exploatate pentru o perioadă mai lungă de timp. La fel, în vederea creării condițiilor pentru transportul alternativ, este necesar de construit piste pentru bicicliști. Conform studiului realizat în cadrul elaborării propunerii de politică publică privind mobilitatea urbană, s-a constatat că numărul bicicliștilor din oraș nu depășește 7% din numărul total de locuitori. Acest număr mic se poate datora lipsei infrastructurii pentru acest tip de transport. Prin urmare, îmbunătățirea infrastructurii rutiere și construcția pistelor destinate transportului alternativ va contribui la majorarea numărului de locuitori care utilizează transportul alternativ, în acest mod protejând și mediul înconjurător.</p> <p>Prin urmare, reabilitarea infrastructurii de drumuri și trotuare este esențială pentru asigurarea condițiilor decente de trai.</p>
Cost estimativ	15 mln MDL
Sursa de finanțare	Bugetul orașenesc Contribuția locuitorilor
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - Km de trotuare amenajate/reabilitate - Km de drumuri asfaltate - Km de piste construite pentru transportul alternativ - Km de canale de scurgere a apelor pluviale
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de metri pavați - Număr de kilometri asfaltați - Număr de canale de scurgere instalate

Nr proiectului	6
Titlul proiectului	Valorificarea potențialului cultural prin renovarea parcului Kizil și amenajarea spațiului pentru organizarea evenimentelor culturale
Obiective	O1, O3
Scop și direcții	<ul style="list-style-type: none"> ● Dezvoltarea identității culturale a orașului și promovarea turismului cultural prin amenajarea amfiteatrului pentru organizarea festivalurilor de interes local și regional;

	<ul style="list-style-type: none"> ● Extinderea și reabilitarea din punct de vedere ecologic a parcului Kizil, prin extinderea, regenerarea și ameliorarea calității spațiilor verzi, în scopul îmbunătățirii factorilor de mediu și sănătății populației ● Renovarea aleilor pietonale și dotarea parcului cu mobilier urban nou; ● Instalarea sistemului de iluminat și sistemului de securitate video
Localizarea	zona de revitalizare (str. Constructorilor, Parcul Kizil)
Instituția responsabilă	Primăria orașului Ștefan Vodă
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Locuitorii zonei de revitalizare ✓ Locuitorii orașului ✓ Vizitatori, turiști
Descrierea proiectului	<p>În zona de revitalizare lipsește un spațiu amenajat pentru desfășurarea evenimentelor la aer liber. De regulă, activitățile culturale se desfășoară în zona centru a orașului, unde sunt blocuri de locuit, creînd disconfort locuitorilor din proximitate. Astfel, parcul Kizil este amplasat la o distanță semnificativă de blocurile locative și are un potențial bun pentru amenajarea într-un spațiu pentru desfășurarea evenimentelor la aer liber. La fel, acest parc are și o conotație istorică, fiind primul spațiu verde amenajat pe timpul coloniei nemțești, unii locuitori mai numesc zona parcul Vechi. Prin intermediul proiectului se urmărește amenajarea spațiului cultural în zona de revitalizare sub forma unui teatru de vară. Obiectivul general constă în creșterea calității vieții în ZR prin diversificarea infrastructurii urbane specifice culturii ca factor care stimulează interacțiunea dintre membrii societății, contribuie la îmbunătățirea accesului la cultură și valorificarea potențialului cultural. Teatrul de vară va constitui o platformă pentru interacțiune și comunicare pentru persoanele cu diferite vârste. La fel, în parcul renovat va fi acces la informații și comunicare prin realizarea unei rețele de internet wireless. În parc va fi amenajat și un spațiu pentru comercializare pentru artizanii locali.</p> <p>Instituțiile de profil din cadrul primăriei orașului în comun cu locuitorii zonei de revitalizare vor elabora în comun un plan de activități, în baza căruia vor fi desfășurate concerte, expoziții, proiecții de film etc. Totodată, spațiul cultural va putea fi utilizat pentru desfășurarea atelierelor de instruire, workshop-urilor, organizate de centrul de tineret din orașul Ștefan Vodă, Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor “Iunona”, organizațiile neguvernamentale și grupurile de inițiativă din oraș. Totodată spațiul cultural va atrage locuitorii din tot orașul și localitățile din preajmă, generând potențial pentru dezvoltarea economică la nivel local.</p> <p>În această ordine de idei, proiectul oferă oportunitatea unui parteneriat între comunitatea locală și administrația publică, care va fi implicată în organizarea evenimentelor culturale și va contribui la promovarea talentelor locale. Prin urmare, renovarea parcului va îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor.</p>
Cost estimativ	1 mln MDL
Sursa de finanțare	FNDRL Bugetul orașenesc Programul de granturi “DAR 1+3”
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - spațiu amenajat cu scenă și condiții adecvate - numărul colectivelor locale implicate - condiții de interacțiune favorabile create - numărul de festivaluri, concerte, evenimente culturale efectuate

	<ul style="list-style-type: none"> - sistem de iluminat public și de monitorizare video - trotuare amenajate/reabilitate
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de evenimente organizate - Număr de utilități urbane instalate - Număr de activități sociale organizate

Nr proiectului	7
Titlul proiectului	Amenajarea spațiilor de relaxare și socializare pentru adolescenți, tineri, adulți și persoane cu necesități speciale
Obiective	O1
Scop și direcții	
Localizarea	zona de revitalizare (suarul adiacent sectorului rezidențial de pe strada Ștefan cel Mare)
Instituția responsabilă	Primăria orașului Ștefan Vodă
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Locuitorii zonei de revitalizare ✓ Locuitorii orașului ✓ Vizitatori, turiști
Descrierea proiectului	Strada Ștefan cel Mare din ZR, este o stradă rezidențială și dispune de suar, care necesită a fi valorificat. Astfel, spațiul adiacent sectorului rezidențial trebuie regândit ca spațiu public partajat. Proiectul presupune amenajarea spațiilor de relaxare și socializare pentru interacțiunea persoanelor de diferite vârste și realizarea activităților de recreere. În acest sens, proiectul prevede: instalarea băncilor și grupurilor de bănci dotate cu pergole acoperite de vegetație; amenajarea mobilierului stradal creativ (ex. leagăne, șezlonguri urbane); instalarea meselor pentru șah și/sau tablelor de șah supradimensionate; instalarea meselor pentru tenis de masă; amenajarea spațiilor publice destinate persoanelor cu mobilitate redusă (ex. leagăn special destinat pentru aceste persoane); construirea aleilor pietonale și a pistelor pentru transportul alternativ (biciclete, role, trotinete).
Cost estimativ	1,5 mln MDL
Sursa de finanțare	Solidarity Fund PL FNDRL Bugetul orașenesc Programul de granturi “DAR 1+3”
Rezultate estimate	Regândirea spațiilor publice din ZR
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de activități de recreere - Număr de utilități urbane instalate - Număr de suprafața înverzită

Nr proiectului	8
----------------	---

Titlul proiectului	Intensificarea activității economice prin modernizarea pieței comerciale
Obiective	O2
Localizarea	Zona de Revitalizare (piața comercială, str. Alexandru cel Bun)
Instituția responsabilă	Primăria orașului Ștefan Vodă
Grupurile țintă	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Locuitorii zonei de revitalizare ✓ Locuitorii orașului ✓ Producătorii autohtoni
Descrierea proiectului	Proiectul de modernizare a pieței comerciale va contribui la crearea condițiilor adecvate și sigure pentru comercializarea produselor autohtone. Proiectul include: construcția unei hale moderne, unde vor fi comercializate produsele din carne și lapte; instalarea unui pavilion și a 20 căsuțe rustice/gherete (în piață și la intrare), unde producătorii autohtoni vor vinde miere, flori, obiecte de meșteșugărit popular, vinuri, legume, fructe și alte bunuri de consum. Piața va fi pavată, fiind construit un nou drum de acces.
Cost estimativ	3 000 000 MDL
Sursa de finanțare	Bugetul orașenesc Parteneriat public-privat FNDRL PNUD
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - 1 piață comercială modernizată - locuri de muncă create - km. de drum pavat - nr. comercianților - nr. cumpărătorilor
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de locuri de lucru - Număr de încăperi moderne renovate - Număr de spații amenajat pentru comerț

5.3. Proiecte complementare

Nr proiectului	9
Titlul proiectului	Elaborarea Regulamentului Local pentru protecția patrimoniului arhitectural și al spațiilor publice din Zona Istorică a orașului și planului urbanistic zonal a centrului istoric cu implicarea membrilor comunității
Localizarea	Zona de Revitalizare (str. Ștefan cel Mare)

Descrierea proiectului	<p>Elaborarea Regulamentului Local pentru protecția patrimoniului construit și al spațiilor publice al Zonei Istorice a orașului Ștefan Vodă, într-o manieră participativă. Se va elabora acest document, anexă la PUG-ul orașului, unde se vor stipula regulile de intervenție permise în zona istorică - strada Ștefan cel Mare. Regulamentul se va elabora în o manieră participativă și multidisciplinară și consultând comunitatea locală, specialiștii din domeniu.</p> <p>Proiectul include o componentă soft: activități complementare (10% din valoarea proiectului).</p>
Cost estimativ	100 000 MDL
Sursa de finanțare	Solidarity Fund PL Bugetul orașenesc
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - Regulament elaborat și aprobat - PUZ elaborat și aprobat
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de patrimoniu protejat - Număr de activități sociale organizate

Nr proiectului	10
Titlul proiectului	Promovarea centrului istoric și crearea brandului local cu implicarea băștinașilor
Localizarea	Zona de Revitalizare (centrul istoric)
Descrierea proiectului	<p>Proiectul urmărește scopul implicării directe a rezidenților și băștinașilor în procesul de amenajare a spațiului public, pentru colectarea informațiilor relevante pentru constituirea centrului istoric, cât și dezvoltarea produselor și serviciilor împreună cu utilizatorii. Vor fi desfășurate în zona de revitalizare, unde avem și un muzeu a localității Kizil. Elevii Instituțiilor de Educație situate în zona de revitalizare și a celor din sectorul centru (Școala de Arte, Școala Profesională) vor fi antrenați la ateliere de lucru cu genericul “Orașul vechi Kizil” și vor reconstitui prin imagini aspectul orașului. În cadrul proiectului vor fi elaborate și instalate panouri informative la intrare pe strada Ștefan cel Mare, indicatoarele în oraș, care ar direcționa turiștii și vizitatorii. Instalarea plăcuțelor informative pe obiectivele istorice.</p> <p>Revitalizarea centrului istoric va fortifica sentimentul de comunitate a celor implicați într-un exercițiu de urbanism participativ, cu o abordare participativă, va spori interacțiunea socială, va consolida încrederea între locuitori, va diminua segregarea spațială și va stimula parteneriate eficiente.</p>
Cost estimativ	80 000 MDL
Sursa de finanțare	Solidarity Fund PL Creative Estonia Bugetul orașenesc
Rezultate estimate	- nr. panouri informative și plăcuțe elaborate și instalate

	<ul style="list-style-type: none"> - tineri, adulți, persoane cu necesități speciale își vor îmbunătăți aptitudinile de comunicare, proiectare și distribuirea informației - nr. atelierelor de lucru
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de modernizare a instituției - Număr de beneficiari inclusiv diaspora - Număr de activități sociale desfășurate

Nr proiectului	11
Titlul proiectului	Eficientizarea serviciilor publice prin crearea Centrului de informare și servicii pentru cetățeni
Localizarea	Zona de Revitalizare (clădirea administrativă a primăriei, str. Ștefan cel Mare nr. 31)
Descrierea proiectului	<p>Centrul reprezintă o abordare diferită către procesul de prestare a serviciilor publice, unde cetățeanul are statut de consumator al serviciului (client). Astfel, fiind un consumator, cetățeanul așteaptă ca organele de administrație publică locală îi vor acorda o atenție promptă și necesară în procesul soluționării cererii, plângerilor depuse de cetățean, precum și prestarea serviciilor necesare. Prin crearea prezentului Centru, administrația publică va implementa conceptul de guvernare prietenos față de cetățean.</p> <p>Urmare a creării centrului, vor fi realizate următoarele obiective:</p> <p>A. Oferirea informației despre responsabilitățile și competențele APL și prestarea serviciilor publice clienților într-un mod calitativ și profesionist.</p> <p>B. Prestarea serviciilor într-un singur punct de acces, recepție și eliberare a documentelor și actelor aferente serviciilor prestate.</p> <p>C. Reducerea costurilor directe și indirecte ale APL dar și a clienților care apelează la serviciile publice.</p> <p>D. Îmbunătățirea comunicării cu cetățenii, pentru a contribui la mărirea nivelului de satisfacție și transparenței în activitatea APL.</p> <p>E. Facilitarea cooperării electronice între APL, instituțiile centrale și desconcentrate</p> <p>Ghișeul de primire a centrului va fi amplasat la parterul clădirii administrative a primăriei, fapt ce va facilita accesul persoanelor cu posibilități motorii reduse la serviciile publice.</p>
Cost estimativ	300 000 MDL
Sursa de finanțare	Programul “Comunitatea Mea” Bugetul orașenesc
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - nr. beneficiarilor CISC - nr. locurilor de muncă create - 1 (un) centru de informații și servicii pentru cetățeni creat
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de beneficiari, toți locuitorii orașului - Număr de modernizare a instituției

Nr proiectului	12
Titlul proiectului	Centrul de plasament temporar “HOSTPEACE”
Localizarea	Zona de Revitalizare (fosta bibliotecă orășenească)
Descrierea proiectului	În cadrul acestui proiect ne dorim să renovăm clădirea fostei biblioteci pentru copii într-un centru de cazare temporară și donații numit HOSTPEACE; Host de la hospitality – Ospitalitate și Peace – Pace. Aceasta va fi tematica locației (design-ul) drapelele UA-MD, drapelul păcii și simbolurile păcii. HOSTPEACE va fi gratis pentru refugiați dar cu plată pentru alți vizitatori ai orașului. Bani încasați se vor dona pentru nevoile refugiaților. Beneficiarii acestui proiect sunt refugiații eventual veniți și deja aflați pe teritoriul orașului Ștefan-Vodă care la moment sunt într-un număr de 158 de persoane dintre care femei – 74, bărbați – 37, copii - 47.
Cost estimativ	1800000 MDL
Sursa de finanțare	Buget orășnesc Parteneriate transfrontaliere
Rezultate estimate	<ul style="list-style-type: none"> - nr. panouri informative și plăcute elaborate și instalate - tineri, adulți, persoane cu necesități speciale își vor îmbunătăți aptitudinile de comunicare, proiectare și distribuirea informației - nr. atelierelor de lucru
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de intervenții de modernizarea a instituției - Număr de beneficiari inclusiv refugiați di Ucraina - Număr de utilități instalate

Nr proiectului	13
Titlul proiectului	Modernizarea Gimnaziului rus “Dimitrie Cantemir”
Localizarea	Zona de Revitalizare (str. Ștefan cel Mare)
Descrierea proiectului	<p>Proiectul presupune îmbunătățirea infrastructurii educaționale, precum și creșterea accesului, calității și a atractivității sistemului educațional în ZR prin modernizarea și renovarea Gimnaziului rus „Dimitrie Cantemir”. Dezvoltarea instituțională se va realiza printr-un complex de intervenții privind reparația capitală a clădirii, reabilitarea sistemului termic, modernizarea rețelelor electrice, reabilitarea sistemului de aprovizionare cu apă și canalizare, renovarea blocurilor sanitare, renovarea sălii sportive, renovarea și dotarea blocului alimentară, extinderea sistemului de iluminat exterior, izolarea termică a pereților exteriori, schimbarea ferestrelor, ușilor și altor măsuri de eficiență energetică.</p> <p>Totodată, proiectul prevede realizarea amenajărilor exterioare care să cuprindă reabilitarea pavajului, modernizarea spațiilor sportive, crearea unui spațiu pentru activități de recreere, intervenții privind amenajarea spațiilor verzi etc.</p>

	<p>Proiectul presupune crearea în cadrul instituției de educație a unui Laborator de creativitate pentru elevi și profesori și dotarea acestuia cu table interactive, tablete, software și alte soluții inteligente destinate educației SMART.</p> <p>Proiectul conține o componentă soft care prevede activități privind promovarea educației incluzive, dezvoltarea managementului instituției, perfecționarea profesională a personalului instituției, dezvoltarea ofertei educaționale, precum și dezvoltarea unor parteneriate și proiecte locale, naționale și internaționale care să asigure implicarea instituției în viața comunității locale.</p>
Cost estimativ	20 000 000 MDL
Sursa de finanțare	Bugetul orășenesc FNDRL
Rezultate estimate	- Modernizarea Gimnaziului rus “Dimitrie Cantemir”
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de intervenții de modernizarea a instituției - Număr de utilități instalate - Număr de beneficiari inclusiv cadre didactice și elevi

Nr proiectului	14
Titlul proiectului	Stimularea interacțiunii sociale, comunicării și agrementului prin amenajarea lacului și parcului Ion Palancean
Localizarea	Zona de Revitalizare
Descrierea proiectului	<p>Spațiu public de calitate un obiectiv major al orașului care tinde să devină eco-friendly. Amenajarea Parcului Ion Palancean și a lacului, care este o adevărată bijuterie a orașului, va crea premise pentru dezvoltarea turismului în comunitate.</p> <p>Proiectul presupune amenajarea lacului și parcului prin crearea traseelor pentru ciclism, alergat, drumeții, dar și instalarea gheretelor, teraselor pentru inițierea afacerilor de comerț. Parcul Ion Palancean dispune de arbori care ar putea constitui spații de joacă prin instalarea scărilor din frânghie cu trepte de lemn și alt inventar care va stimula viața activă a locuitorilor ZR. Astfel, parcul va fi transformat din loc de trecere în spațiu de socializare și agrement.</p>
Cost estimativ	20 000 000 MDL
Sursa de finanțare	Bugetul orășenesc FNDRL Parteneriate transfrontaliere
Rezultate estimate	Iazul și parcul Ion Palancean reabilitat și amenajat atractiv pentru locuitori și vizitator
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor	<ul style="list-style-type: none"> - Număr de zone verzi amenajate - Număr de utilități urbane instalate

VI. Cadrul financiar al programului

Cadrul financiar al Programului trebuie considerat ca fiind estimativ, acesta fiind supus riscului unor erori semnificative. Argumentarea în acest sens este existența unui număr mare de factori de incertitudine în privința accesării surselor externe, a planurilor detaliate privind implementarea proiectelor, gradul de maturitate a unor proiecte incluse în PRU, precum și incapacitatea de a estima cu exactitate gradul potențial de implicare în procesul de revitalizare a partenerilor externi.

Tabelul Nr.5 prezintă cadrul financiar estimativ al PRU, inclusiv divizarea acestuia conform surselor de finanțare. Primul rând conține costurile rezultate din valoarea estimată a proiectelor de bază incluse în programul de revitalizare, pentru care se cunoaște o estimare destul de precisă a valorii acestora (maturitatea acestor proiecte indică faptul că implementarea lor va avea loc în următorii ani). Al doilea rând conține valoarea estimată a proiectelor complementare, acestea fiind estimate foarte general.

	Surse publice			Surse private	Suma
	Proprii (municipale)	Naționale	Externe		
Proiecte de bază	3 488 000	28 882 000	2 500 000	10 000	34 880 000
Proiecte complementare (estimate)	4 248 000	34 900 000	3 100 000	32 000	42 280 000
Suma	7 736 000	63 089 000	5 600 000	42 000	77 160 000

Tabelul nr6. Cadrul financiar al PRU

VII. Implementarea și managementul programului de revitalizare

Revitalizarea urbană reprezintă un proces cu o abordare complexă și inovatoare, formată dintr-un ansamblu de activități cuprinzătoare, desfășurate de diverse părți interesate, care trebuie corelate pentru a obține rezultate integrate în toate domeniile de intervenție. Acest fapt determină necesitatea de a gestiona acest proces într-o manieră continuă, eficientă și bazată pe parteneriat.

Principalul instrument pentru implementarea Programului de Revitalizare Urbană al orașului Ștefan Vodă pentru anii 2023–2027 va fi Comitetul de Coordonare a procesului de revitalizare urbană în orașul Ștefan Vodă, care va asigura implementarea documentului strategic. Președintele Consiliului va fi primarul orașului Ștefan Vodă. Viceprimarul de ramură (responsabil de domeniu atragerea investițiilor) va fi responsabil de coordonarea procesului de revitalizare în oraș și va asigura coordonarea activității Comitetului de coordonare.

Persoana responsabilă de revitalizarea urbană va fi responsabilă de:

- Coordonarea și monitorizarea programului, inclusiv pregătirea planurilor anuale de acțiune a programului, după caz;
- Conlucrarea cu Comisia Consultativă pentru a asigura implicarea rezidenților în procesul de implementare;
- Raportare anuală sub forma notelor informative publice (sau alte forme de comunicare și canale) inclusiv către Consiliul Local;
- Adaptarea programului la necesitățile reale din zona de revitalizare prin consultarea Comisiei Consultative și ale Comitetului de Coordonare;
- Informarea și propunerea modificărilor pentru aprobare de către Consiliul orașenesc Ștefan Vodă;
- Colaborarea cu diverse direcții, structuri și specialiști din cadrul primăriei pentru asigurarea bunei implementări a programului.

Comisia Consultativă este grupul intersectorial cu rolul de a asigura consultarea rezidenților și tuturor părților interesate privind procesul de implementare. Mai mult decât atât, prin intermediul liderilor locali, Comisia va încuraja și facilita implicarea partenerilor locali, dar mai ales a locuitorilor în acțiuni concrete de revitalizare, prin contribuții proprii sub formă de efort, în natură, contribuție financiară etc.

Consiliul orașenesc Ștefan Vodă reprezintă organul reprezentativ al orașului care aprobă Programul, aprobă bugetul anual al orașului (inclusiv surse pentru implementarea programului).

Partenerii procesului reprezintă instituții socio-culturale din oraș, antreprenori locali și alte părți interesate în procesul de revitalizare. Rolul partenerilor este de contribui la implementarea eficientă programului prin: contribuții financiare și în natură; participarea la procesul decizional (la discuții și ședințe ale Comisiei Consultative); promovarea procesului la nivel local, regional și național.

VIII. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA

PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ

Scopul monitorizării este de a furniza instituțiilor responsabile și factorilor de decizie informații actualizate cu privire la implementarea activităților și să se asigure că activitățile realizate, cadrul temporal cât și rezultatele atinse corespund cu valorile inițial planificate.

Monitorizarea permite identificarea dificultăților sau a neregulilor în implementarea programului. De asemenea, asigură conformitatea proiectului cu obiectivele aprobate anterior și îndeplinește funcția de control intern, inclusiv evaluarea eficacității și oportunitatea punerii în aplicare a acțiunilor individuale privind programul, și evaluarea finală - verificarea dacă obiectivele stabilite au fost atinse.

Monitorizarea implementării programului se va efectua de Comisia pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană. Comisia pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană va fi creată prin Decizia Consiliului Orașenesc cu statut de Comisie obștească pe lângă Consiliul local și Primărie în componența căreia va fi asigurată reprezentarea tuturor factorilor implicați în dezvoltare în Zona "Centru Istoric":

- Consiliul local (președinții comisiilor consultative de specialitate sau consilieri locali);
- Reprezentanți Primărie (Primarul, 1-2 specialiști);
- Agenți economici din zona dată;
- Instituții educaționale (directorul instituției de învățământ);
- Organizații non-guvernamentale (reprezentanți ai ONG-ilor);

- Cetățeni. (grupul va fi reprezentativ și va include tineri, persoane dezavantajate, număr proporțional de femei și bărbați, reprezentanți ai diverse grupuri sociale sau etnice).

Responsabilități de bază ale Comisiei pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană sunt:

- Planificarea implementării acțiunilor;
- Elaborarea și promovarea adoptării deciziilor privind acțiunile de implementare;
- Coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor de dezvoltare;
- Coordonarea activităților de atragere a surselor financiare alternative în scopul realizării problemelor identificate;
- Monitorizarea implementării planului de acțiuni;
- Elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către Consiliul Orășenesc;
- Acordarea asistenței consultative în toate domeniile;
- Elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare de dezvoltare;
- Elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare, etc.

Comisia pentru Implementarea și monitorizarea Programului de revitalizare urbană își va desfășura activitatea în ședințe care se vor desfășura trimestrial.

Monitorizarea se va efectua pe baza unui set de indicatori care au fost stabiliți pentru fiecare obiectiv al programului ce sunt reprezentați în tab.6.

Obiectivele specifice de revitalizare	Indicatorii de rezultat
<i>Obiectivul 1. Creșterea calității vieții locuitorilor, prin crearea spațiilor și oportunităților pentru interacțiunea socială a membrilor comunității locale</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Numărul activităților comunitare implementate - Numărul de spații publice amenajate - Nr. de zone de agrement amenajate - Număr de locuri de muncă nou create - Număr de activități sociale desfășurate
<i>Obiectivul 2. Valorificarea și conservarea patrimoniului istoric și arhitectural al centrului istoric ca obiectiv turistic și economic atractiv al orașului</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Numărul intervențiilor pentru reabilitarea spațiilor publice - Numărul obiectivelor turistice restabilite - Numărul de afaceri noi și locuri de muncă create.
<i>Obiectivul 3. Reabilitarea infrastructurii tehnico-edilitare și eficientizarea energetică a instituțiilor publice</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Numărul intervenții de modernizare instituții - Numărul intervențiilor pentru reabilitarea infrastructurii tehnico-edilitare. - Număr metri pavați/asfalțați

Tabelul 7. Indicatorii de rezultat

Procesul de evaluare se referă la acțiunile sumative a rezultatelor atinse în urma implementării proiectelor de revitalizare. În procesul de evaluare sunt utilizate toate datele colectate în procesele de monitorizare pentru a estima performanțele atinse în raport cu obiectivele Programului, și sunt completate prin date colectate prin instrumente suplimentare de evaluare. Totodată, în cadrul evaluării sunt analizate bunele practici, lecțiile învățate dar și elementele ce nu funcționează, cu scopul îmbunătățirii procesului de programare.

Astfel, în urma procesului de evaluare va fi elaborat un Raport de evaluare a PRU. Iar toate informațiile și constatările reflectate în raport vor servi drept bază la luarea unor decizii în privința actualizării documentului existent, sau lansării unui nou proces de elaborare a PRU.

REPUBLICA MOLDOVA
PRIMĂRIA ORAȘULUI ȘTEFAN VODĂ

MD 4201, or. Ștefan Vodă, str. Ștefan cel Mare, 31, tel/fax (242) 2-23-96, e-mail: *prim.sv@mail.ru*

DISPOZIȚIE nr. 22
din 07 aprilie 2021

**Cu privire la desemnarea responsabilului de procesul
de revitalizare urbană în orașul Ștefan Vodă**

În scopul elaborării programului de revitalizare urbană a orașului Ștefan Vodă, precum și în contextul selectării orașului Ștefan Vodă în calitate de beneficiar al suportului metodologic oferit de Reprezentanța „Fundației Solidarity Fund PL” în Moldova și de Agenția de Dezvoltare Regională Sud;

în temeiul art. 29 alin. (1) lit. c), lit. n), art. 32 al Legii nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, **Primarul orașului Ștefan Vodă DISPUNE:**

1. Se desemnează Luchian Olga, viceprimarul orașului Ștefan Vodă, responsabilă de procesul de revitalizare urbană în orașul Ștefan Vodă.
2. Persoana responsabilă de revitalizare urbană va coordona procesul de planificare, elaborare a programului și realizarea acestuia.
3. Se abrogă dispoziția primarului nr. 47 din 31.05.2019 “Cu privire la desemnarea persoanei responsabile de procesul de revitalizare urbană”.
4. Prezenta dispoziție se comunică persoanei vizate sub semnătură și intră în vigoare la data includerii în Registrul de stat al actelor locale.
5. Controlul asupra executării prezentei dispoziții mi-l asum.

Primarul orașului Ștefan Vodă

 Vladislav Cociu

REPUBLICA MOLDOVA
PRIMĂRIA ORAȘULUI ȘTEFAN VODĂ

MD 4201, or. Ștefan Vodă, str. Ștefan cel Mare, 31, tel/fax (242) 2-23-96, e-mail: *prim.sv@mail.ru*

DISPOZIȚIE nr. 23
din 07 aprilie 2021

**Cu privire la instituirea Comitetului de Coordonare
a procesului de elaborare a Programului de revitalizare urbană**

În scopul elaborării programului de revitalizare urbană a orașului Ștefan Vodă, precum și în contextul selectării orașului Ștefan Vodă în calitate de beneficiar al suportului metodologic oferit de Reprezentanța „Fundației Solidarity Fund PL” în Moldova și de Agenția de Dezvoltare Regională Sud;

în temeiul art. 29 alin. (1) lit. c), lit. n), art. 32 al Legii nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, **Primarul orașului Ștefan Vodă DISPUNE:**

1. Se instituie Comitetul de Coordonare a procesului de elaborare a Programului de revitalizare urbană în orașul Ștefan Vodă în următoarea componență:
Cociu Vladislav, primarul orașului Ștefan Vodă-președintele Comitetului de coordonare;
Cozacenco Ana, secretar administrativ-secretarul Comitetului de coordonare;
Membrii comitetului de coordonare:
Luchian Olga, viceprimar, persoana responsabilă de revitalizare urbană
Becciu Igor, specialist în atragerea investițiilor;
Deriughin Iurie, consilier orășenesc;
Ciobanu Tatiana, specialist în perceperea fiscală;
Televca Aliona, asistent social comunitar;
Roșca Maia, arhitectorul șef al raionului Ștefan Vodă;
Tatiana Marin, AO “Mișcarea Ecologică din Ștefan Vodă”
2. Se abrogă dispoziția primarului nr. 60 din 20.06.2019 „Cu privire la crearea comitetului de coordonare a procesului de elaborare a Programului de revitalizare urbană”.
3. Prezenta dispoziție se comunică persoanelor vizate sub semnătură și intră în vigoare la data includerii în Registrul de stat al actelor locale.
4. Controlul asupra executării prezentei dispoziții mi-l asum.

Primarul orașului Ștefan Vodă

Vladislav Cociu

REPUBLICA MOLDOVA
PRIMĂRIA ORAȘULUI ȘTEFAN VODĂ

MD 4201, or. Ștefan Vodă, str. Ștefan cel Mare, 31, tel/fax (242) 2-23-96, e-mail: primariastefanvodă@gmail.com

DISPOZIȚIE
nr. 40
din 01 martie 2023

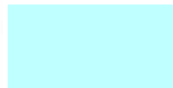
Cu privire la instituirea Comitetului de Coordonare a procesului de elaborare a Programului de revitalizare urbană

În scopul elaborării programului de revitalizare urbană a orașului Ștefan Vodă, precum și în contextul selectării orașului Ștefan Vodă în calitate de beneficiar al suportului metodologic oferit de Agenția de Dezvoltare Regională Sud și Reprezentanța „Fundației Solidarity Fund PL” în Moldova;

în temeiul art. 29 alin. (1) lit. c), lit. n), art. 32 al Legii nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, **Primarul orașului Ștefan Vodă DISPUNE:**

1. Se instituie Comitetul de Coordonare a procesului de elaborare a Programului de revitalizare urbană în orașul Ștefan Vodă, în următoarea componență:
 - **Cociu Vladislav**, primarul orașului Ștefan Vodă - președintele Comitetului de coordonare;
 - **Lazăr Roman**, specialist atragerea investițiilor, secretarul comitetului de coordonare;Membrii comitetului de coordonare:
 - **Bursuc Vladimir**, specialist principal reglementarea regimului funciar;
 - **Ecaterina Rudenco**, Secretarul Consiliului orășenesc;
 - **Dărănuță Silvia**, specialist principal în planificare;
 - **Ciobanu Tatiana**, specialist principal în domeniul antreprenorial și comerț;
 - **Victoria Garuța**, secretar administrativ.
2. Se abrogă dispoziția primarului nr.121 din 28.09.2022 „Cu privire la crearea comitetului de coordonare a procesului de elaborare a Programului de revitalizare urbană”.
3. Controlul asupra executării prezentei dispoziții mi-l asum.
4. Prezenta dispoziție poate fi contestată prin cerere prealabilă la Primăria or. Ștefan Vodă în termen de 30 zile de la data comunicării, potrivit Codului administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018.
5. Prezenta dispoziție se publică în Registrul de Stat al Actelor Locale (actelocale.gov.md) și se aduce la cunoștința: persoanelor nominalizate.

Primarul orașului

Vladislav COCIU

REPUBLICA MOLDOVA
PRIMĂRIA ORAȘULUI ȘTEFAN VODĂ

MD 4201, or. Ștefan Vodă, str. Ștefan cel Mare, 31, tel/fax (242) 2-23-96, e-mail: primariastefanvodă@gmail.com

DISPOZIȚIE
nr. 41
din 01 martie 2023

Cu privire la desemnarea responsabilului de procesul de revitalizare urbană în orașul Ștefan Vodă

În scopul elaborării programului de revitalizare urbană a orașului Ștefan Vodă, precum și în contextul selectării orașului Ștefan Vodă în calitate de beneficiar al suportului metodologic oferit de Agenția de Dezvoltare Regională Sud și Reprezentanța „Fundației Solidarity Fund PL” în Moldova;

în temeiul art. 29 alin. (1) lit. c), lit. n) , art. 32 al Legii nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, **Primarul orașului Ștefan Vodă DISPUNE:**

1. Se desemnează **Vladimir Bursuc**, *specialist principal reglementarea regimului funciar*, **persoana responsabilă de revitalizare urbană în orașul Ștefan Vodă.**
2. Persoana responsabilă de revitalizare urbană va coordona procesul de planificare, elaborare a programului și realizarea acestuia.
3. Se abrogă dispoziția primarului nr.22 din 07.04.2021 „Cu privire la desemnarea responsabilului de procesul de revitalizare urbană în orașul Ștefan Vodă”.
4. Controlul asupra executării prezentei dispoziții mi-l asum.
5. Prezenta dispoziție poate fi contestată prin cerere prealabilă la Primăria or. Ștefan Vodă în termen de 30 zile de la data comunicării, potrivit Codului administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018.
6. Prezenta dispoziție se publică în Registrul de Stat al Actelor Locale (actelocale.gov.md) și se aduce la cunoștința: persoanei nominalizate.

Primarul orașului

Vladislav COCIU

REPUBLICA MOLDOVA
PRIMĂRIA ORAȘULUI ȘTEFAN VODĂ

MD 4201, or. Ștefan Vodă, str. Ștefan cel Mare, 31, tel/fax (242) 2-23-96, e-mail: primariasteфанvodă@gmail.com

DISPOZIȚIE
nr. 121
din 28 septembrie 2022

Cu privire la instituirea Comitetului de Coordonare a procesului de elaborare a Programului de revitalizare urbană

În scopul elaborării programului de revitalizare urbană a orașului Ștefan Vodă, precum și în contextul selectării orașului Ștefan Vodă în calitate de beneficiar al suportului metodologic oferit de Agenția de Dezvoltare Regională Sud și Reprezentanța „Fundației Solidarity Fund PL” în Moldova;

în temeiul art. 29 alin. (1) lit. c), lit. n), art. 32 al Legii nr. 436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, **Primarul orașului Ștefan Vodă DISPUNE:**

1. Se instituie Comitetul de Coordonare a procesului de elaborare a Programului de revitalizare urbană în orașul Ștefan Vodă, în următoarea componență:
 - **Cociu Vladislav**, primarul orașului Ștefan Vodă - președintele Comitetului de coordonare;
 - **Gherman Oleg**, specialist principal achiziții publice, secretarul comitetului de coordonare;Membrii comitetului de coordonare:
 - **Luchian Olga**, viceprimar, persoana responsabilă de revitalizare urbană;
 - **Gherman Anastasia**, Secretarul Consiliului orășenesc;
 - **Dărănuță Silvia**, specialist principal în planificare;
 - **Bursuc Vladimir**, specialist principal reglementarea regimului funciar;
 - **Ciobanu Tatiana**, specialist principal în domeniul antreprenoriat și comerț.
2. Se abrogă dispoziția primarului nr.23 din 07.04.2021 „Cu privire la crearea comitetului de coordonare a procesului de elaborare a Programului de revitalizare urbană”.
3. Controlul asupra executării prezentei dispoziții mi-l asum.
4. Prezenta dispoziție se comunică persoanelor vizate sub semnătură și intră în vigoare la data includerii în Registrul de stat al actelor locale.

Primarul orașului

Vladislav COCIU

REPUBLICA MOLDOVA

PRIMĂRIA ORAȘULUI ȘTEFAN VODĂ

MD –4201, or. Ștefan Vodă, str. Ștefan cel Mare, 31, tel/fax (242) 2-23-96, e-mail: primariastefanvoda@gmail.com

PROCES-VERBAL Nr. 1

al ședinței Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or. Ștefan Vodă

Data: 24.10.2022

Locația: Sala de ședințe a primăriei orașului Ștefan Vodă/Zona Centrul Istoric

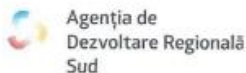
Participanți: 13 persoane (conform listei)

Ordinea de zi:

1. Familiarizarea participanților cu conceptul de revitalizare urbană în RM
2. Prezentarea acțiunilor și rezultatelor obținute aferente elaborării PRU
3. Constituirea Comisiei Consultative
4. Identificarea problemelor, nevoilor zonei de revitalizare

Au luat cuvântul și s-au discutat următoarele:

1. Viceprimarul orașului Ștefan Vodă a salutat participanții și a menționat despre importanța elaborării programului de revitalizare urbană și și-a exprimat recunoștința pentru implicarea civică.
2. Facilitatorul ADR Sud, doamna Irina Coroian a familiarizat participanții cu conceptul de revitalizare urbană în RM, precum și suportul oferit de Solidarity Fund PL în Moldova, în acest sens.
3. Ulterior, persoana responsabilă de revitalizarea urbană, Olga Luchian a prezentat progresele și etapele parcurse în vederea elaborării Programului de Revitalizare Urbană a orașului Ștefan Vodă și au fost prezentați indicatorii colectați în scopul determinării zonelor degradate și a zonei care va fi supusă revitalizării urbane.
4. Prin votul deschis al persoanelor, s-a decis și s-a votat componența Comisiei consultative formată din nouă membri:

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

1. Hariuc Alexandru
2. Chioru Natalia
3. Godina Serghei
4. Iurovski Galina
5. Brăguță Zinovia
6. Midrigan Ludmila
7. Gavgaș Elena
8. Afanasiev Larisa
9. Nichitovschi Natalia

5. Participanții au fost divizați în două grupuri care au analizat problemele și nevoile zonei de revitalizare.

Grupul 1 a identificat următoarele probleme:

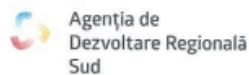
1. Lipsa sistemului centralizat de canalizare
2. Lipsa drumului asfaltat și a scurgerilor pentru apele pluviale, care inundă curțile caselor de locuit
3. Lipsa trotuarelor
4. Lipsa WC public
5. Lipsa coșurilor de gunoi

Grupul 2 a identificat următoarele probleme:

6. Lipsa terenurilor de joacă
7. Lipsa zonelor de agrement
8. Prezența în zonă a copacilor avariați cu risc major de cădere
9. Aspectul neîngrijit a râulețului Gealair

La problemele identificate de către grupuri s-au propus mai multe soluții, printre care:

1. Montarea coșurilor de gunoi
2. Instalarea WC public
3. Repararea drumului și pavarea trotuarelor
4. Instalarea terenurilor de joacă
5. Crearea zonelor de agrement.

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

5. Membrii Comisiei Consultative, împreună cu locuitorii Zonei de revitalizare au efectuat și o vizită în Zona Centrul Istoric pentru a examina situația reală și a identifica și alte probleme și necesități ale zonei de revitalizare, inclusiv prin discuțiile directe cu locuitorii zonei.

S-a decis:

1. De elaborat un chestionar online pentru a consulta opinia locuitorilor, responsabil de chestionar a fost numită dna Luchian Olga
3. De creat un punct de contact pentru completarea și colectarea chestionarelor fizice, responsabil a fost numit dl Bursuc Vladimir.
4. Desfășurarea următoarei ședințe a Comisiei Consultative cu invitarea și a altor părți interesate pentru data de 31.12.22 orele 12.00, în teren.

○

Președintele ședinței Luchian Olga

Secretarul ședinței Bursuc Vladimir

○

○

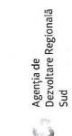
Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

ATELIERUL NR. 1

6	Maia Rogea	abitat	Da	
7	Croitor Ion	subteran	Da	
8	Tudorica Silvia	locuit	Da	
9	Chioresu Nicolae	locuit	Da	
10	Alexandru Vasile	directa	Da	
11	Ierovschi Elena	locuit	Da	
12	Ierovschi Valeriu	locuit	Da	
13	Braguta Zimona	locuit	Da	

Activitatea este implementată în contextul promovării abordării Revitalizare Urbane în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

ATELIERUL NR. 1

LISTA PARTICIPANȚILOR
24 Octombrie 2022

Locația: str. Ștefan cel Mare 31, Sala de Sădinte, Zona de Revitalizare

Nr. ord.	Prenume Nume	Organizație, funcție	Date de contact	Acord privind fotografierea	Consimțământ privind prelucrarea datelor cu caracter personal în scopul proiectului ¹	Semnătură
1	Bursuc Vladimír	inginer com				
2	Popescu Gabriela	proiectant				
3	Stancu Mariuca	proiectant				
4	Coșova Sergiu	lecturer				
5	Popescu Florin	lecturer				

¹ Implementații informații de date cu caracter personal privind prelucrarea și stocarea datelor obținute în cadrul proiectului, conform legislației în vigoare.

Activitatea este implementată în contextul promovării abordării Revitalizare Urbane în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

PROCES-VERBAL nr. 2

al ședinței Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or. Ștefan Vodă

Data: 31.10.2022

Locația: str. Ștefan cel Mare (intersecția Ștefan cel Mare cu str. Testemițeanu)

Participanți: 11 persoane (conform listei)

membrii comitetului de coordonare a PRU

Invitați: facilitatoarea ADR Sud, Irina Coroian

Ordinea de zi:

1. Etapele parcurse pentru elaborarea Programului de Revitalizare Urbană
2. Identificarea potențialului de dezvoltare a zonei de revitalizare
3. Prioritizarea necesităților de revitalizare

Au luat cuvântul și s-au discutat următoarele:

Președintele ședinței, Vladimir Bursuc și Facilitatoarea ADR Sud, Irina Coroian, a salutat participanții și a mulțumit participanților pentru implicare. A efectuat o scurtă retrospectivă a etapelor parcurse în vederea elaborării PRU și a adus la cunoștință ordinea de zi a ședinței.

Ulterior, membrul comisiei consultative, Dînga Andrei a menționat despre potențialul economic al zonei, și anume dlui dispune de o clădire în zona de revitalizare și ar fi benefic deschiderea unei cafenele pentru a dezvolta turismul și a crea locuri de muncă.

Galina Ixari a menționat că în zona de revitalizare sunt multe spații verzi, orașul Ștefan Vodă fiind unul din cele mai verzi orașe ale RM și ar putea amenaja un spațiu pentru practicarea sportului la aer liber (yoga, fitness).

Agencia de
Dezvoltare Regională
Sud

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Cionac Ion a comunicat că deține în arendă iazul care la fel este situat în zona de revitalizare și ar putea constitui un loc pentru relaxarea și recreerea populației. Astfel, dlui a propus în scopul dezvoltării turismului și atragerea turiștilor în oraș, că fi bine de amenajat platforme de pescuit pe malul iazului contra plată. La fel, dlui ar fi cointerestat de a extinde numărul de foșoare unde turiștii vor putea petrece timpul liber.

Midrigan Valeriu a menționat că în preajma bisericii Vocea Evangheliei este un teren cu suprafața de 0,10 ha care l-ar putea amenaja cu echipament de joacă pentru copiii și foșor pentru persoanele în etate, respectiv va constitui o platformă de comunicare și integrare a tuturor locuitorilor.

Locuitorii zonei au mai identificat că zona adiacentă caselor de locuit dispune de un scuar prielnic pentru amenajarea prin pavarea trotuarelor, pistelor de bicicliști, alee pentru promenade. La fel, Galina Juravschi a comunicat că locuiește într-o casă cu arhitectură germană și ar fi bine de restabilit arhitectura specifică zonei, în stil german.

Hariuc Alexandru a comunicat că și dlui dispune de imobil în zona de revitalizare și ar putea să inițieze o pensiune turistică.

Președintele ședinței a menționat că potențialul identificat de către cei prezenți va fi analizat pentru formularea ideilor de proiecte la ședința următoare care va avea loc la data de 09 noiembrie 2022, despre locul desfășurării ședinței vor fi anunțați suplimentar.

S-a decis:

1. De convocat ședința comisiei consultative la data de 09 noiembrie 2022, orele 12:00.
2. Se stabilește data de 05 noiembrie 2022, la ora 10:00, ziua pentru desfășurarea curățeniei în zona de revitalizare și colectarea propunerilor privind valorificarea potențialului zonei.

Președintele ședinței Vladimir Bursuc

Secretarul ședinței Ghetmancenco Mariana

Agencia de
Dezvoltare Regională
Sud

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

ATELIERUL NR. 1

6	Maria	Rosca	arhitect						
7	Valeriu	Andriyev	Bisari	De					
8	Dina	Vesile	antrep	De					
9	Horie	Alexandru	antrep	De					
10	Gabrie	Ion	antrep	De					
11	Coince	Ion	antrep	De					

Activitățile activate sunt implementate în contextul promovării abordării Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Agencia de Dezvoltare Regională Sud

ATELIERUL NR. 1

LISTA PARTICIPANTILOR

31 Octombrie 2022

Locația: Str. Ștefan cel Mare, mlaie viciului Cărlari

Nr. ord.	Prenume Nume	Organizație, funcție	Date de contact	Acord privind fotografierea	Consimțământ privind prelucrarea datelor cu caracter personal în scopul proiectului*	Semnătură
1	Buzsue Vladimira	insusitor case				
2	Corina Sabana	președinta firmei				
3	Ștefanescu Stanciana	președinta firmei				
4	Goavina Sașgăi	antrep				
5	Vesile Ștefan	antrep				

* Implementația informază deținătorii de date cu caracter personal privind prelucrarea și stocarea acestor date obținute în cadrul proiectului, conform legislației în vigoare.

Activitățile activate sunt implementate în contextul promovării abordării Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Agencia de Dezvoltare Regională Sud

PROCES-VERBAL nr. 3
al ședinței Comisiei Consultative privind Revitalizarea Urbană în or. Ștefan Vodă

Data: 9 noiembrie 2022

Locația: sala de ședințe a primăriei și malul râulețului Gealair (zona Centrul Istoric)

Participanți: 23 persoane (conform listei)

Invitați: facilitatoarea ADR SUD, dna Irina Coroian

Ordinea de zi:

1. Recapitularea etapelor parcurse în elaborarea PRU.
2. Stabilirea viziunii PRU și a obiectivelor specifice.
3. Identificarea ideilor de proiecte aferente PRU.

Au luat cuvântul și s-au discutat următoarele:

1. La început de ședință, primarul orașului a salutat participanții la ședință și le-a mulțumit acestora pentru implicare în vederea elaborării Programului de Revitalizare Urbană a orașului.
2. Facilitatorul ADR Sud, Irina Coroian și persoana responsabilă de revitalizarea urbană, Olga Luchian au efectuat retrospectiva ședințelor precedente pentru a putea lucra eficient asupra problemelor din zonă și formula viziunea PRU.
3. S-au colectat ideile cu referire la formularea viziunii PRU.
4. Comisia a fost împărțită în 2 grupuri. Fiecare grup a identificat ideile de proiecte vizavi de necesitățile zonei de revitalizare, axându-se pe următoarele domenii: social, de mediu, economic, spațial funcțional și tehnic.

După 15 minute de lucru în echipă, fiecare grup și-a prezentat soluțiile asupra problemelor identificate în zona de revitalizare. La fel, membrii comisiei consultative au proiectat viziunea de

Agencia de
Dezvoltare Regională
Sud

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

dezvoltare a zonei de revitalizare și cum va arăta zona după atingerea obiectivelor și implementarea proiectelor. Prin urmare viziunea de dezvoltare a fost formulată și agreată prin consens de participanții la ședință, după cum urmează:

Asfel, până în anul 2026, ca rezultat al implementării Programului de revitalizare urbană, Centru Istoric al orașului Ștefan Vodă va deveni o zonă atractivă de locuit și de vizitat pentru turiști, cu spații de agrement funcționale, obiective istorice reabilite și promovată identitatea urbană.

Zona va progresa într-o zonă dezvoltată economic, prin atragerea agenților economici și a investitorilor noi, cât și prin crearea unor noi oportunități de angajare pentru locuitori.

În rezultatul discuțiilor pe domeniul social au fost expuse și dezvoltate prin prisma impactului de care va beneficia comunitatea, următoarele idei de proiecte: construcția și amenajarea teatrului verde pentru desfășurarea evenimentelor open-air, amenajarea terenurilor de joacă pentru copii, identificarea și amenajarea traseelor pentru drumeții și alergări prin parcul Ion Palancean, amenajarea pistelor pentru bicicliști/persoane cu dizabilități, amenajarea unui teren de skateboard, instalarea mobilierului urban, organizarea festivalurilor și atelierelor de lucru cu tematica „Orașul Vechi în viziunea locuitorilor”, construirea blocurilor sanitare, renovarea clădirii fostei școli muzicale în Muzeu istoric al orașului Ștefan Vodă, instalarea panourilor pentru expoziția lucrărilor meșterilor populari, amenajarea parcului din preajma bazinului acvatic (bănci, urne), construcția zonelor de agrement, montarea camerelor de luat vederi.

Membrii Comisiei consultative și părțile interesate prezenți la ședință au fost întrebați de facilitatoarea de la ADR Sud, dna Irina Coroian, dacă cunoaște cineva careva obiective cu semnificație istorică, la care dl Anatol Cîrnu a menționat despre existența clopotniței, care evidențiază zona adiacentă râului Gealair și a comunicat că deține poze cum arăta clopotnița. La fel, dl Anatolie Cîrnu s-a oferit să ajute la crearea unui muzeu istoric, dat fiind faptul că deja există o încăpere în incinta gimnaziului rus, care la fel face parte din zona de revitalizare și dispune de mai multe exponate. În zona de revitalize a fost reabilitată și o fântână veche care a fost construită de către coloniștii germani, cu suportul Asociației Nemților din Basarabia, primăriei orașului și a familiei Cîrnu. Ar fi bine de instalat panouri informative cu descrierea obiectivelor istorice.

Pe domeniul mediului au fost elaborate următoarele idei de proiecte: efectuarea lucrărilor de curățare și lărgirea albiei râului, amenajarea și înverzirea zonei, construirea zonelor de agrement: poduri, piste pentru cicliști, zone de odihnă, extinderea platformei pentru colectarea gunoierului, efectuarea lucrărilor de igienizare a parcurilor din zonă și sădirea copacilor, curățarea apei din lac, organizarea campaniilor de salubritate, efectuarea campaniilor de sensibilizare a cetățenilor în vederea protecției a mediului, exterminarea ambroziei, efectuarea lucrărilor de defrișare a arborilor care prezintă pericol pentru oameni și plantarea arborilor.

La întrebarea cine și cu ce ar putea contribui, dna Natalia Șchiopu a spus că poate organiza campanii de sensibilizare a cetățenilor în vederea măsurilor de păstrare și protecție a mediului.

Agencia de
Dezvoltare Regională
Sud

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

Pe domeniul economic au fost elaborate următoarele idei de proiecte: organizarea târgurilor, amenajarea locurilor pentru gherete, construcția unui centru pentru tineret și social, servicii de închiriere a bicicletelor, trotinete, role etc., construcția teatrului verde unde vor putea fi desfășurate festivaluri, spectacole, filme, meci de fotbal etc., amenajarea zonei de odihnă în zona iazului, servicii de închiriere a catamaranelor, aqua park, zonă de pescuit, crearea premiselor pentru fondarea pensiunilor turistice cu gastronomie, arhitectura caselor de pe str. Ștefan cel Mare în stil german, specific zonei.

Întrebați cine și cu ce ar putea contribui, membrii și-au expus dorința de a se implica cu munca fizică. Dna Galina Jurvschi a menționat că locuiește în casă construită de nemți și în caz de necesitate este de acord de a reabilita aspectul arhitectural al casei în care locuiește cu specificul tradițional zonei.

Pe domeniul spațial-funcțional și tehnic au fost elaborate următoarele idei de proiecte: reparația capitală a străzilor Ștefan cel Mare și Constructorilor, trotuare, podețe, piste pentru cicliști – asfaltate, pavate, amenajate, restabilirea și construcția rețelei de evacuare a apelor pluviale, precum și construcția sistemului de canalizare, termoizolarea IET nr. 3 "Alionușka", amenajarea tuturor spațiilor verzi și a râului Gealair cu podețe la intervale egale și bănci, urne, bibliotecă la aer liber, modernizarea pieței existente, zone de agrement amenajate pentru toate categoriile de vârstă, spațiu amenajat/creat pentru organizarea evenimentelor social-culturale în aer liber, restabilirea clădirii unde va fi amplasat muzeul istoric al localității, restaurarea câtorva case în stilul caselor germanilor ce au locuit în colonia Kizil, modernizarea zonei locului prielnică pentru odihnă (agrement), activități în aer liber, spațiu verde din preajma gimnaziului rus transformat într-un parc dendrologic (specii rare și ornamentale).

La întrebarea cine și cu ce ar putea contribui, dna Aurelia Vrabie s-a oferit să organizeze „Biblioteca la aer liber”.

După ce au fost discutate proiectele enumerate mai sus, membrii comisiei consultative au selectat cele mai relevante idei de proiecte din fiecare domeniu:

Social:

1. Teatru verde
2. Efectuarea atelierelor de desen pe tematica "Orașul în viziunea tinerilor"
3. Construcția zonelor de agrement
4. Renovarea construcției fostei bibliotecii în centru social pentru refugiați și persoane în situații de risc.

Mediul:

1. Curățarea și lărgirea albiciei râului
2. Amenajarea și înverzirea zonei
3. Efectuarea lucrărilor de igienizare a parcului Ion Palancean și Kizil, sădirea copacilor
4. Sensibilizarea cetățenilor în vederea măsurilor de păstrare și protecție a mediului

Agencia de Dezvoltare Regională Sud

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

5. Construirea zonelor de agrement: poduri, piste pentru cicliști, zone de odihnă

Economic:

1. Desfășurarea târgurilor artisanale și festivalurilor
2. Pensiune turistică cu gastronomie, arhitectura caselor de pe str. Ștefan cel Mare în stil german, istoric, specific zonei (această soluție poate fi realizată doar prin parteneriat public-privat)
3. Amenajarea zonei de odihnă în zona iazului, servicii de închiriere a catamaranelor, aqua park, zonă de pescuit.

Spațial-funcțional și tehnic:

1. Drumuri, în special str. Ștefan Cel Mare și Constructorilor parțial, trotuare, podețe, piste pentru cicliști
2. Restabilirea și construcția rețelei de evacuare a apelor pluviale, a sistemului de canalizare
3. Construcția WC public în preajma parcului Kizil
4. Zone de agrement amenajate pentru toate categoriile de vârstă prin construcția foșoarelor
5. Crearea traseelor pentru drumeții și alergat în parcul Ion Palancean

S-a decis:

1. De a propune comitetului de coordonare selectarea proiectelor nominalizate supra ca proiecte de bază care vor fi implementate pe perioada Programului de Revitalizare Urbană 2022-2026.
2. De a integra în Programul de Revitalizare Urbană, viziunea elaborată de comisia consultativă.
3. Comisia Consultativă împreună cu alte persoane interesate vor participa la audierile publice a PRU.

Președintele ședinței Vladislav Cociu

Secretarul ședinței Bursuc Vladimir

Agencia de Dezvoltare Regională Sud

Această activitate este implementată în contextul promovării abordării de Revitalizare Urbană în Republica Moldova cu suportul programului polonez de cooperare pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone.

1.	Belave	abandonat	agent economic	✓	
2.					

Acordul este inclus în lista de implementare în cadrul proiectului de dezvoltare a regiunii agricole în Republica Moldova cu suportul programului național de cooperare pentru dezvoltarea și consolidarea Agriculturii Externe din Republica Moldova.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
 Agenția de Dezvoltare Regională Sud
 Paltin, județ

9	Belave	Jaciana			
10	Belave	Consiliul			
11	Belave	Consiliul			
12	Belave	Consiliul			
13	Belave	Consiliul			
14	Belave	Consiliul			
15	Belave	Consiliul			
16	Belave	Consiliul			
17	Belave	Consiliul			
18	Belave	Consiliul			
19	Belave	Consiliul			
20	Belave	Consiliul			
21	Belave	Consiliul			
22	Belave	Consiliul			

Acordul este inclus în lista de implementare în cadrul proiectului de dezvoltare a regiunii agricole în Republica Moldova cu suportul programului național de cooperare pentru dezvoltarea și consolidarea Agriculturii Externe din Republica Moldova.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
 Agenția de Dezvoltare Regională Sud
 Paltin, județ

LISTA PARTICIPANȚILOR
19 noiembrie 2022

No. ord.	Prezentați	Organizație, funcție	Data de contact	Acord privind fotografierea	Coordonatele telefonice sau adresa personală în scopuri profesionale	Semnatura
1	✓	Agencia de Dezvoltare Regională Sud				
2	✓	Agencia de Dezvoltare Regională Sud				
3	✓	Agencia de Dezvoltare Regională Sud				
4	✓	Agencia de Dezvoltare Regională Sud				
5	✓	Agencia de Dezvoltare Regională Sud				
6	✓	Agencia de Dezvoltare Regională Sud				
7	✓	Agencia de Dezvoltare Regională Sud				
8	✓	Agencia de Dezvoltare Regională Sud				

Acordul este inclus în lista de implementare în cadrul proiectului de dezvoltare a regiunii agricole în Republica Moldova cu suportul programului național de cooperare pentru dezvoltarea și consolidarea Agriculturii Externe din Republica Moldova.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
 Agenția de Dezvoltare Regională Sud
 Paltin, județ